

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### 1. Předcházení projevům rizikového chování, šikaně, kyberšikaně

#### 1.1 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště se postupně budovalo od roku 2008, od 1. 9. 2010 je v kompletní sestavě – školní psycholog, speciální pedagog, speciální pedagog – logoped, výchovný a kariérový poradce, metodik prevence a sociální pedagog.

Školní poradenské pracoviště se zaměřuje na tyto poradenské služby:

- poradenství v oblasti učebních postupů, stylů a strategií,
- poradenství ve výchově a vzdělávání,
- poradenství při školní neúspěšnosti (postupy řešení neúspěchu, podpora žáků ve zlepšení, prevence neúspěchu),
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami,
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků,
- poradenství při řešení a prevenci sociálně patologických jevů,
- poradenství v obtížných životních situacích žákům i rodičům,
- kariérové poradenství,
- poskytování informací o službách a spolupráci s dalšími odbornými institucemi.

#### 1.2 Specifika školy

Základní škola je spádovou pro část města, ve které většinou žijí Romové a lidé sociálně slabí. Žáky školy jsou pak většinou děti, jejichž sociokulturně znevýhodněné prostředí a romský původ zásadně určují charakter školy. Právě prostředí, ve kterém vyrůstají, jim neposkytuje dostatek podnětů v oblasti mravního chování. Většina rodičů je nezaměstnaných, tudíž jejich zdrojem obživy je státní sociální podpora. Žáci se tedy pohybují v prostředí, kdy funkce rodiny často selhává. Rodiče nesledují volnočasové aktivity svých dětí, nechávají je neorganizovaně trávit volný čas na ulici, kde se setkávají s návykovými látkami, herními automaty, agresivitou. Nemají nastavené limity a hranice. Mnoho Romů žije v rozporu s morálkou, hodnotami a normami majoritní společnosti. Romské děti se špatně přizpůsobují a proces vrůstání do společnosti je pro ně velmi těžký.

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

### Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

U těchto dětí často vzniká komplex méněcennosti, který si kompenzují agresivitou nebo jiným asociálním chováním. U dětí se projevuje nízká morálka a s tím spojený návyk pravidelné docházky do školy, který souvisí s vysokou absencí ve škole. Důsledkem tohoto je vysoká omluvená absence, na kterou se opět v letošním školním roce zaměříme. Z vysoké omluvené absence pramení i absence neomluvená a s tímto je spjata záškoláctví. Proto se v letošním školním roce chceme opět zaměřit na snížení záškoláctví, i když víme, že to bude nelehký úkol. Determinanty, které ovlivňují u našich žáků záškoláctví, nemůžeme mnohdy přímo ovlivnit. Je to např. nízká morálka žáků pro pravidelnou školní docházku, zdravotnictví, které bylo v době pandemie omezené na „léčbu přes telefon“ a takovým způsobem rodiče léčbu stále využívají. I když v minulém školním roce nedošlo celoplošně k uzavírání škol, špatná docházka dětí do školy stále přetrvává. Vyplývá to zřejmě z toho, že vzdělávání pro Romy není důležité a motivace pro vzdělání dětí ze strany rodiny selhává. Dalším problémem je kapacita volných míst pacientů u pediatriů. Rodiny, které se stěhují do Přerova mají velký problém najít svému dítěti pediatra a také zubaře. Stále hledáme nové způsoby, jak záškoláctví co nejvíce zabránit, což vnímáme stále více jako nelehký úkol.

Také se setkáváme s migrací rodin, kdy se rodiny stěhují z místa na místo. Noví žáci přicházejí, ale často i brzy odcházejí z důvodu stěhování do jiných měst. Najít bydlení v Přerově je pro tyto rodiny stále obtížnější.

Proto je pro naši školu velmi důležité posilovat klima tříd a klima školy. Také se zaměřujeme na prevenci rizikového chování vyplývající z podmínek života těchto dětí a dále na riziková chování, která se vyskytují v místě jejich bydliště. Jedním z rizikového chování, které se stále častěji objevuje u našich žáků je užívání psychotropních látek jako je marihuana, kratom, alkohol, ale i u mladších žáků návyk užívat jednorázové elektronické cigarety, což bývá podporováno i ze strany rodičů, kteří si neuvědomují riziko a dopad návykových látek na lidský, potažmo dětský organismus.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### 1.3 Riziková místa budovy školy

V historické budově je dominantou velké dělené schodiště, které svádí žáky k experimentování, proto je v jeho blízkosti důležitý zvýšený dohled. Škola a třídy mají nastavená pravidla, jak se v budově v rámci přestávek chovat a pohybovat.

Další riziková místa budovy školy jsou:

- zákoutí a uličky v blízkosti šaten pro žáky, které jsou umístěny v suterénu školy
- méně využívaná část školy – přístavba, kde je družina a tělocvičny
- chodby
- šatny v suterénu školy i u tělocvičen
- atrium u tělocvičny směr družina
- toalety
- vestibul školy

### 1.4 Schránka důvěry

Schránka důvěry je umístěna v přízemí u vchodových dveří, kde je přístupná všem a zároveň splňuje i částečnou míru anonymity. Schránku zajišťuje metodik prevence a v pravidelných intervalech ji kontroluje.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### 2 CÍLE

V rámci prevence dělíme cíle na dlouhodobé a krátkodobé. Dlouhodobým cílem je tzv. vize školy a krátkodobými cíli jsou cíle dané na jednotlivý školní rok. Vzhledem k charakteru naší školy je dlouhodobá vize mít dobré školní klima, a to nejen ve třídách mezi spolužáky, pedagogickým sborem, ale také mezi žáky a pedagogy.

#### 2.1 Dlouhodobý cíl

- Spolupodílet se aktivitami na vytváření pozitivního klimatu ve škole.
- Pomoc začlenit se novým žákům do třídního kolektivu.
- Zaměřit se na absenci žáků – eliminovat vysokou omluvenou i neomluvenou absenci.

#### 2.2 Krátkodobý cíl

- Vytvořit a realizovat systém aktivit zaměřených na pozitivní třídní klima.
- Vytvořit a realizovat systém aktivit zaměřených na prevenci agrese a šikany.
- Vytvořit a realizovat systém aktivit zaměřených na prevenci záškoláctví a s tím související vysoké omluvené i neomluvené absence.
- Motivovat a podporovat zapojení žáků do života školy (školní parlament).
- Vytvořit a realizovat systém aktivit zaměřených na riziková chování.
- Realizovat aktivity zaměřené na vzdělávání pedagogů a zvýšení jejich kompetencí v oblasti práce s třídními kolektivy a problémovými žáky a rodiči.

#### 2.3 Spolupráce školy s rodiči

- Rodiče budou informováni o všech aktivitách školy na třídních schůzkách, na webových stránkách školy a na nástěnkách. Při poskytování akutních informací rodičům bude škola i nadále využívat služeb SMS operátora.
- V tomto směru budou také využívány služby sociálních pedagogů.
- Rodičům budou i nadále nabízeny služby ŠPP.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### 3 PLÁN PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

#### 3.1 Žáci

- Témata prevence v jednotlivých předmětech – rozpracováno do tematických plánů.
- Komunitní kruh jako stěžejní metoda budování bezpečí, důvěry a osobnostního rozvoje dětí – v pondělí 1. hodinu a v pátek poslední vyučovací hodinu budou třídní učitelé na 1. i 2. stupni ve svých třídách, kde budou mít možnost zařadit tuto metodu. Komunitní kruh je vhodný i při příchodu nových žáků do jednotlivých tříd pro posílení krátkodobého i dlouhodobého cíle naší školy, a to posilování klimatu třídy a školy.
- Vytváření „Pravidel soužití“ ve všech třídách 1.– 9. ročníku v prvním týdnu měsíce září nového školního roku a práce s nimi po celý rok (viz školní projekt „Jsme kamarádi, máme se rádi“).
- Primárně preventivní program státních i nestátních organizací na území města Přerova pro školní rok 2024/2025, tzv. preventivní skupina, která je složená z odborníků Městské policie Přerov, Odboru sociálně právní ochrany dětí Magistrátu města Přerova, Oddělení sociální prevence Magistrátu města Přerova, Pedagogicko – psychologické poradny Olomouckého kraje, pracoviště Přerov a Policie ČR. Tematické přednášky pro žáky budou realizovány v jednotlivých ročnících podle stanoveného harmonogramu. (viz. příloha č. 2)
- Individuální konzultace a krizové intervence nabízené školním psychologem, speciálním pedagogem a sociálním pedagogem.
- Práce s rizikovými třídami na dané téma + preventivní programy nabízené školním metodikem prevence a sociálním pedagogem (Druhý krok, Kočičí zahrada, Hra na hraně, Násilí v blízkých vztazích – využití filmu Zuřivec a filmu Všude dobře, doma nejlíp?).
- Také letos se žáci podílejí na plánování různých aktivit v rámci Školního parlamentu.
- Práce s rizikovými třídami i žáky, u kterých se objevila riziková chování v návaznosti na trendy ve společnosti, např. užívání elektronických cigaret, psychotropních látek a jiné.

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

**NESPECIFICKÁ PREVENCE**

**Nespecifická prevence – akce pořádané školou 2024/2025**

Název akce	Charakteristika	Organizátor	Třída	Časový plán	Rizikové chování
Adaptační dny	Školní projekt „Jsme kamarádi, máme se rádi“	Školní poradenské pracoviště	Celá škola	Září, leden	Šikana, kyberšikana, záškoláctví
Podzimní dílny a Halloween	Projektový den	Třídní učitelé	Celá škola	Říjen	Šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
Vánoční dílny	Projektový den	Třídní učitelé	Celá škola	Prosinec	Šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
Vánoční jarmark	Projektový den	Třídní učitelé	Celá škola	Prosinec	Šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
Učíme se sami	Projektový týden	Třídní učitelé	Celá škola	Březen	Šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
Velikonoční dílny	Projektový den	Třídní učitelé	Celá škola	Duben	Šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
Ochrana člověka za mimořádných událostí	Projektový den	Třídní učitelé	Celá škola	Červen	Rizikové chování v dopravě, alkohol

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

Školní parlament	Plánování školních akcí, návrhy přínosné pro školu	Mgr. Jiří Daněk	Zástupci všech tříd	V průběhu celého školního roku	Šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie
Boženka v pohybu	Projektový den	Ing. Bc. Michaela Vlachopulu	Celá škola	Jeden den v každém měsíci	Šikana, rasismus, xenofobie, poruchy příjmu potravy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Nespecifická prevence – nabídka zájmových kroužků ve školním roce  
2024/2025**

NÁZEV KROUŽKU	VYUČUJÍCÍ	TŘÍDA	POČET HODIN TÝDNĚ
Korálkování	Gabriela Bican	Školní družina	1
Házená I	Mgr. Marika Možnarová	1. - 3.	1
Házená II	Mgr. Jiří Daněk	4. - 5.	1
Malování s pohádkou	Mgr. Marika Možnarová	1.A, 1.B	1
Sportovní I	Mgr. Marika Možnarová	1. - 3.	1
Sportovní II	Mgr. Jiří Daněk	4. – 5.	1



Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**SPECIFICKÁ VŠEOBECNÁ PREVENCE**

**Specifická všeobecná prevence vycházející ze ŠVP v rámci výuky**

**I. stupeň**

**1. ročník**

<b>Předmět</b>	<b>Téma</b>	<b>Cíl preventivního působení</b>	<b>Počet hodin</b>	<b>Rizikové chování</b>
Český jazyk a literatura	Kamarádství	Vyjadřování vlastních názorů Jak řešit problémové situace	3	Šikana kyberšikana
Člověk a jeho svět	Domov – moje bydliště	Náš dům, chování k cizím lidem – opatrnost, tolerance	6	Xenofobie, rasismus, extremismus, antisemitismus
Člověk a jeho svět	Člověk	Zdraví, režim dne, hygienické návyky, co je zdravé a co škodí, péče o nemocné	8	Návykové látky. alkoholismus, tabakismus Záškoláctví
Tělesná výchova	Zdravý životní styl	Správné držení těla, hygiena, bezpečnost, význam sportu pro zdraví	prů- běžně	Poruchy příjmu potravy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

**2. ročník**

Předmět	Téma	Cíl preventivního působení	Počet hodin	Rizikové chování
Člověk a jeho svět	Moje rodina	Vztahy v rodině, linka důvěry	8	Domácí násilí  Sebepoškozování  Rizikové sexuální chování
Člověk a jeho svět	Lidské tělo	Režim, hygiena, návykové látky, základy sex. výchovy, tělesné odlišnosti mezi dívkou a chlapcem	6	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus, rizikové sexuální chování
Člověk a jeho svět	Nemoc a úraz, první pomoc	Zásady péče o zdraví, užívání léků, úrazy venku i doma, zásady první pomoci, telefonní čísla IZS	8	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus, poruchy příjmu potravy
Tělesná výchova	Zdravý životní styl	Správné držení těla, bezpečnost při sportování, hygiena, význam sportu pro zdraví	průběžně	Poruchy příjmu potravy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

Výtvarná výchova		Prostor pro seberealizaci žáka, vyjadřování vlastních názorů	průběžně	
------------------	--	--	----------	--

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**3. ročník**

Předmět	Téma	Cíl preventivního působení	Počet hodin	Rizikové chování
Člověk a jeho svět	Základy rodinné a sexuální výchovy	Vztahy v rodině, vztahy mezi opačným pohlavím	2	Rizikové sexuální chování, syndrom CAN, sebepoškozování, záškoláctví
Člověk a jeho svět	Návykové látky a zdraví	Nebezpečí zneužívání	2	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus
Člověk a jeho svět	Osobní bezpečí	Správné rozhodování	2	Šikana, kyberšikana, syndrom CAN, krizové situace spojené s násilím, domácí násilí
Výtvarná výchova		Prostor pro seberealizaci, toleranci	průběžně	
Člověk a svět práce	Pěstitelské práce	Nebezpečí zneužívání návykových látek, BOZP	1	Návykové látky, alkoholismus, tabakismus

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

	Rostlina jako droga			
Tělesná výchova	Zdravý životní styl	Význam sportu pro zdraví	průběžně	Poruchy příjmu potravy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

**4. ročník**

Předmět	Téma	Cíl preventivního působení	Počet hodin	Rizikové chování
Český jazyk a literatura	Zdraví a lidé	Význam ochrany zdraví	4	Návykové látky, poruchy příjmu potravy
Český jazyk a literatura	Mají se rodiče pořád stejně rádi?	Vztahy-význam lásky a přátelství, důvěry	4	Syndrom CAN, rizikové sexuální chování, sebepoškozování
Člověk a jeho svět	Demokracie v naší zemi Rozumíme si Všude žijí lidé	Tolerance, spolupráce mezi národy, lidské rasy, rozdílnost kultur	8	Příslušnost k subkulturám Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, nová náboženská hnutí
Člověk a svět práce		Společná práce, vzájemná komunikace a tolerance, BOZP	průběžně	
Tělesná výchova	Zdravý životní styl	Význam sportu pro zdraví člověka, bezpečnost, hygiena	průběžně	Poruchy příjmu potravy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**5. ročník**

Předmět	Téma	Cíl preventivního působení	Počet hodin	Rizikové chování
Český jazyk a literatura	Nehoda není náhoda	Osobní bezpečí	1	Syndrom CAN, sebepoškozování, šikana, kyberšikana
Přírodověda	Člověk a zdravověda	Hygiena, nesprávné návyky, ochrana zdraví, rozdělení pohlaví, rodinné vztahy, ochrana před návykovými látkami	12	Návykové látky, alkoholismus, tabakismus, homofobie, poruchy příjmu potravy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**II. stupeň**

**Výchova ke zdraví**

Roč.	Téma	Cíl preventivního působení	Hod.	Rizikové chování
6.r.	Péče o zdraví	Význam ochrany zdraví, odpovědnost za vlastní zdraví, hygiena, režim	13	Poruchy příjmu potravy, rizikové sexuální chování
6.r.	Pohybová aktivita a zdraví	Pozitivní životní cíle, význam aktivního odpočinku pro zdraví	4	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus
6.r.	Vliv životního prostředí na zdraví	Ochrana před nepříznivým působením znečištěného živ. prostředí	2	Rizikové chování v dopravě
6.r.	Rodina – zdravé bydlení	Hygiena bydlení	3	Syndrom CAN, sebepoškozování, rizikové sexuální chování
6.r.	Sexuální výchova	Dospívání a hygiena u dospívajících	4	Homofobie, xenofobie, rizikové sexuální chování,



Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

				návykové látky
6.r.	Osobní bezpečí	Pravidla silničního provozu, chování na veřejnosti, dětská krizová centra	5	Rizikové chování v dopravě
7.r.	Zdravá výživa	Význam výživy pro zdraví, zdravý životní styl	8	Poruchy příjmu potravy
7.r.	Prevence zneužívání návykových látek	Vliv návykových látek na zdraví fyzické i psychické Nácvik způsobů odmítání	7	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus
7.r.	Osobní bezpečí	Odpovědnost za zdraví své i ostatních, chování v krizových situacích, krizová centra, linka bezpečí	9	Krizové situace spojené s násilím, návykové látky, tabakismus, alkoholismus, rizikové sexuální chování, rizikové chování v dopravě, šikana, kyberšikana, syndrom CAN, záškoláctví,

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

				krádeže, domácí násilí
7.r.	Společenské chování	Komunikace, význam zdravých vztahů, modelové situace	6	Krizové situace spojené s násilím, návykové látky, tabakismus, alkoholismus, rizikové sexuální chování, rizikové chování v dopravě, šikana, kyberšikana, syndrom CAN, záškoláctví, krádeže, domácí násilí
7.r.	Sexuální výchova	Sexuální chování, předčasné početí, sexuálně přenosné choroby, antikoncepce	7	Rizikové sexuální chování
8.r.	Rozvoj osobnosti	Sebepoznání, sebehodnocení, vliv sociálních skupin na jednotlivce	8	Příslušnost k subkulturám, extremismus, xenofobie,

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

				antisemitismus, homofobie, nová náboženská hnutí
8.r.	Zdravá výživa	Složení a působení stravy, poruchy příjmu potravy, alternativní stravování	12	Poruchy příjmu potravy
8.r.	Prevence zneužívání návykových látek	Kritéria závislosti, drogy a zákon, způsoby pomoci, krizová centra	8	Návykové látky
9.r.	Sexuální výchova	Možná rizika při výběru partnera	2	Rizikové sexuální chování
9.r.	Sexuální výchova	Správné zhodnocení situace – prevence sex. znásilnění, antikoncepce, sexuálně přenosné choroby	4	Rizikové sexuální chování
9.r.	Osobní bezpečí	Způsoby chování v krizových situacích, IZS	2	Rizikové chování v dopravě, vandalismus, krizové situace spojené s násilím

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

### Dějepis

Roč. .	Téma	Cíl preventivního působení	Hod.	Rizikové chování
6.r.	Etapy vývoje člověka	Rasy a jazyky – výklad vzniku světa	5	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
8.r.	Vývoj Francie, Ruska, Něm.  Osvícenství	Rozvoj vědy, techniky, umění, vzdělanosti	2	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
8.r.	Mimoevropský svět v 17. a 18. století	Nacionalismus	2	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

				náboženská hnutí
8.r.	Francouzská revoluce a napoleonské války	Liberalismus	2	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
8.r.	Národní hnutí v habsburské monarchii	Nacionalismus	2	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
8.r.	Svět na počátku 2.pol. 19.st.	Počátky soc. teorií	3	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

				náboženská hnutí
9.r.	Období od 70. let 19.st. do 1. světové války	Formování moderní občanské společnosti	10	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
9.r.	Období mezi světovými válkami	Světová hospodářská krize Nástup fašismu	12	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
9.r.	Období po 2.světové válce	Boj demokratických sil proti totalit. režimu Globální problémy lidstva	9	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

				náboženská hnutí
--	--	--	--	---------------------

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Zeměpis**

Roč .	Téma	Cíl preventivního působení	Počet hodin	Rizikové chování
7.r.	Amerika Asie	Charakteristika kulturních, politických a hospodářských aktivit, kulturní a mentální zvláštnosti lidských ras, vliv náboženství na život lidí v daných oblastech	4	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
9.r.	Politická mapa světa	Orientace v počtu a rozmístění lidí na Zemi	4	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
9.r.	Demokrat. a diktát. systémy Rasy a národy, Globální problémy lidstva	Chápat kulturní a mentální zvláštnosti různých lidských ras, národů a kultur	6	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, příslušnost k subkulturám, nová



Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

				náboženská hnutí
--	--	--	--	---------------------

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

**Přírodopis**

Roč .	Téma	Cíle preventivního působení	Hod.	Rizikové chování
6. – 9.	Stavba těla a funkce jednotlivých orgánů člověka	Zdravotnická problematika: zdravý život, rodina a její funkce, hygiena	5	Syndrom CAN, sebepoškozování, rizikové sexuální chování, záškoláctví
6. – 9.	Poškození lidského organismu	Vlivy drog, kouření, přepínání, stresu na lidský organismus	7	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus, hazardní hry
6. – 9.	Ekologie	Význam ochrany životního prostředí pro zdraví a existenci života na Zemi	10	Vandalismus
8.r.	Biologie člověka	Vliv alkoholu, kouření a drog, zneužívání léků Hodnocení významu zdraví, chápat nezbytnost komplexní péče o životní prostředí a vlastní odpovědnosti v tomto směru	6	Návykové látky. alkoholismus, tabakismus
8.r.	Lidská populace	Důsledky zvyšování počtu lidí, rovnost lidských ras, problémy lidstva	4	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, homofobie,

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

				příslušnost k subkulturám, nová náboženská hnutí
--	--	--	--	--

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Člověk a svět práce**

Roč .	Téma	Cíl preventivního působení	Počet hodin	Rizikové chování
6.,7.	Pěstitelské práce: Rostliny jako drogy	Ochrana před zneužíváním drog, BOZP	2	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus
8.r.	Zásady zdravé výživy	Vliv správného složení stravy na náš organismus	4	Poruchy příjmu potravy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Chemie**

Roč .	Téma	Cíl preventivního působení	Počet hodin	Rizikové chování
8.r.	Chemie ve společnosti	Diskuse na téma drogy – nebezpečí	4	Návykové látky, tabakismus, alkoholismus
9.r.	Deriváty uhlovodíků	Nebezpečí požívání alkoholických nápojů	4	Alkoholismus

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Výchova k občanství**

Roč.	Téma	Cíle preventivního působení	Hod.	Rizikové chování
6. – 9.	Život ve společnosti	Chápat význam lidské spolupráce	4	Příslušnost k subkulturám, extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, nová náboženská hnutí
6. – 9.	Člověk a lidská práva	Prevence trestné činnosti, zákony vztahující se k problematice alkoholu a drog	6	Návykové látky, alkoholismus
6. – 9.	Globální problémy lidstva	Rozeznat projevy národnostní, náboženské aj. nesnášenlivosti a způsob jejich zmírnění. Vyjádřit osobní postoj	5	Příslušnost k subkulturám, extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, nová náboženská hnutí
6. – 9.	Člověk a občanský život	Člověk jako občan, práva, neoddělitelnost práv a povinností, svobody a odpovědnosti, význam pravidel občanského soužití	5	Příslušnost k subkulturám, extremismus,

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

		Význam znalosti občanských práv a povinností jako předpoklad možného začlenění člověka do pracovního a veřejného života	5	rasismus, xenofobie, antisemitismus, nová náboženská hnutí
--	--	---	---	--

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

### Výtvarná výchova

Ve VV je dán prostor k seberealizaci, jedinečnosti i mnohosti vyjadřování žáků – základ výchovy k empatii, toleranci a otevřenosti.

Roč.	Téma	Cíle preventivního působení	Hod.	Rizikové chování
8.r.	Ochrana životního prostředí	Dekoratивní práce – plakát	2	Vandalismus
8.r.	Můj pocit	Vyjádření vlastního citění – seberealizace	2	Sebepoškozování
8.r.	Zobrazení uměleckých forem	Vlastní názory – obhájení	2	Šikana
9.r.	Sportovec v pohybu	Lidské tělo – jednota krásy a zdraví	4	Poruchy příjmu potravy
9.r.	Ochrana život. prostředí	Vyjádření vlastního postoje	2	Sebepoškozování, vandalismus
9.r.	Můj pocit	Vyjádření pocitu s poslechem hudby – citlivost vnímání	2	Sebepoškozování, krádeže, vandalismus



Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Informatika**

Roč.	Téma	Cíle preventivního působení	Hod.	Rizikové chování
9.r.	Bezpečnost	Bezpečnostní rizika: útoky, nebezpečné aplikace a systémy	4	Kyberšikana

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

**Specifická všeobecná prevence – preventivní přednášky organizované státními i nestátními organizacemi na území města Přerova**

Třída	Termín	Typ akce	Organizace	Zařizuje	Rizikové chování
2.	březen	Bezpečné chování	Městská policie	ŠMP	Rizikové chování v dopravě
3.	říjen	Povídejme si o toleranci	Pedagogicko-psychologická poradna	ŠMP	Školní šikana, nová náboženská hnutí, extremismus, xenofobie, rasismus, antisemitismus
4.	březen	Bezpečná jízda na kole	Městská policie	ŠMP	Rizikové chování v dopravě
5.	květen	Dítě a jeho postavení ve společnosti, dětská práva X povinnosti	OSPOD	ŠMP	Syndrom CAN, vandalismus, krizové situace spojené s násilím
6.	březen	Situace na ulici	Městská policie	ŠMP	Rizikové chování v dopravě

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

7.	září	Kyberšikana právní vědomí	a PČR	ŠMP	Kyberšikana, netolismus
8.	únor	Trestní odpovědnost dětí a mládeže	OSPOD	ŠMP	Vandalismus, krádeže, alkoholismus, tabakismus, návykové látky, záškoláctví, krizové situace spojené s násilím
9.	březen	Co vědět v 15 letech	Městská policie	ŠMP	Rizikové sexuální chování, vandalismus, krádeže, alkoholismus, tabakismus, návykové látky, záškoláctví, krizové situace spojené s násilím

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16 Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

Další preventivní programy, které chodí v nabídce v průběhu školního roku, např. od JL Agentury, Krajské hygienické stanice Olomouc, Podaných rukou, KAPPA – Help a další. Viz. tabulka vyplňovaná průběžně u školního metodika prevence.

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

**Specifická všeobecná prevence – preventivní programy prováděné školou**

Třída	Termín	Typ akce	Organizace	Zařizuje	Rizikové chování
4.	v průběhu školního roku	Druhý krok	škola	ŠMP	Školní šikana, xenofobie, rasismus, syndrom CAN
3.	v průběhu školního roku	Kočíčí zahrada	škola	školní psycholog, sociální pedagog	Školní šikana, xenofobie, rasismus
9.	v průběhu školního roku	Hra na hraně	škola	Sociální pedagog	Hazardní hraní
6., 8., 9.	v průběhu školního roku	Násilí v blízkých vztazích – film „Zuřivec“	škola	ŠMP, sociální pedagog	Domácí násilí
8., 9.	v průběhu školního roku	Násilí v blízkých vztazích – film „Všude dobře, doma nejlíp?“	škola	ŠMP, sociální pedagog	Domácí násilí

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### 3.2 Pedagogové

- Seznámení pedagogů s Preventivním plánem školy.
- Práce třídních učitelů s třídním kolektivem, komunitní kruhy, tvorba pravidel třídy – projekt „Jsme kamarádi, máme se rádi“.
- Pohovory s rodiči, seznámení rodičů s pravidly omlouvání, školním řádem.
- Komunitní kruhy pedagogů

### 3.3 Rodiče

- Seznámení rodičů se strategií školy, školním řádem, pravidly omlouvání.
- Odborná pomoc směrem k rodičům – třídní učitelé, členové ŠPP.
- Rodiče budou informováni o všech aktivitách školy na webových stránkách školy a nástěnkách. Při poskytování akutních informací rodičům bude škola i nadále využívat služeb SMS operátora.
- Rodiče budou informováni o chování a prospěchu svých dětí na pravidelných setkáních s pedagogy, která jsou v režii třídního učitele a asistenta pedagoga dané třídy.
- Třídní učitelé i členové ŠPP jsou v kontaktu s rodiči jak telefonicky, tak přes sociální sítě či e-mailové adresy a tímto způsobem jsou rodiče o činnosti školy a hodnocení žáků pravidelně informováni. Tyto kontakty stále přetrvávají a jsou v režii třídního učitele.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### 4 LEGISLATIVA

#### STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027
- Strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním v Olomouckém kraji 2023–2026
- Krajský plán primární prevence rizikových projevů chování v Olomouckém kraji na léta 2023–2026
- Národní akční plán prevence sebevražd na léta 2020-2030
- Akční plán realizace politiky v oblasti závislostí a závislostního chování Olomouckého kraje 2023-2024

#### ZÁKONY

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů ... včetně doplnění § 22a a 22b, § 31 a § 30.
- Zákon č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, nabývá účinnosti dnem 1. října 2020, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 6, 81 a 83, které nabývají účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení. Ustanovení části první čl. I bodu 12 pozbývá platnosti dnem 30. září 2025.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek – „Tabákový Zákon“
- Zákon č. 422/2003 Sb. o sociální potřebnosti – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách (novela zákona č. 482/1991 Sb.)
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (více o ohlašovací povinnosti školy)
- Zákon č. 203/2019 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (novela zákona 218/2003 Sb.)
- Nový občanský zákoník 89/2012 Sb.
- Zákon č. 110/2019 Sb, o zpracování osobních údajů, který provádí nařízení EU 2016/679 (GDPR)
- 40/2009 Sb. Trestní zákoník

### VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. 412/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

### METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j.: MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních (č.j.: MŠMT 21291/2010-28) + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování:



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

1. Návykové látky 2. Rizikové chování v dopravě 3. Poruchy příjmu potravy 4. Alkohol  
5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole 6. Školní šikanování 7. Kyberšikana 8. Homofobie 9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus 10. Vandalismus 11. Záškoláctví 12. Krádeže 13. Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky 14. Krizové situace spojené s násilím 15. Netolismus 16. Sebepoškození 17. Nová náboženská hnutí 18. Rizikové sexuální chování 19. Příslušnost k subkulturám 21. Hazardní hraní 22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS 23. Psychická krize/ duševní onemocnění žáka 24. Sebevražedné chování

- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: 14423/99-22)
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013)
- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (č.j. MSMT-780/2024-1)
- související normy: Zákon č. 422/2003 Sb., o sociální potřebnosti (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (změny – platné znění od 1. 1. 2015 – více o ohlašovací povinnosti školy)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, (č.j.: 25884/2003-24)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č.j.: 37 014/2005-25)

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### 5 INFORMAČNÍ ZDROJE

#### Vnitřní

V pracovně školního metodika prevence je pro učitele vedena sbírka odborné literatury a ostatních výukových materiálů (DVD, video, letáky, metodiky...). O vhodnosti použití konkrétních pomůcek jsou také pedagogové ústně informováni při individuálních konzultacích, nebo na poradách pedagogického sboru. Metodik prevence vede nástěnku metodika prevence, která slouží jako informační panel aktuálních informací, krizových telefonních čísel a plánů týkajících se prevence rizikového chování. Také jsou k dispozici formuláře Záznam o jednání se zákonným zástupcem, Záznam o jednání se žákem a Individuální výchovný program. Metodik prevence zasílá materiály určené k prevenci rizikových chování na e-mailové adresy třídním učitelům, asistentům pedagoga i ostatním pedagogickým pracovníkům.

#### Vnější

Při zpracování Preventivního plánu školy vycházíme z aktuálních informací a metodik, které jsou uvedeny na oficiálních internetových portálech:

- [www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)
- [www.kr-olomoucky.cz](http://www.kr-olomoucky.cz)
- [www.ppp-olomouc.cz](http://www.ppp-olomouc.cz)

Pro orientaci v konkrétních oblastech rizikového chování čerpáme také informace na internetových stránkách, které jsou tematicky zaměřeny např.:

- [www.minimalizacesikany.cz](http://www.minimalizacesikany.cz)
- [www.drogy-info.cz](http://www.drogy-info.cz)
- [www.domacinasili.cz](http://www.domacinasili.cz)
- [www.alkoholik.cz](http://www.alkoholik.cz)
- [www.pravonadetstvi.cz](http://www.pravonadetstvi.cz)
- [www.prevence-info.cz](http://www.prevence-info.cz)
- [www.anabell.cz](http://www.anabell.cz)

a další

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16 Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

K metodickému vedení využíváme odborníků z PPP, SVP, OSPODu, Policie ČR a MP. Využíváme také internetového poradenství. Metodik prevence spolupracuje s oblastním metodikem prevence.

Při řešení odborných problémů se obracíme na specialisty daných oborů (lékaři – specialisté, psychologové apod.) – viz příloha č.1 Síť kontaktů

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### SEZNAM ZKRATEK

**atd.** – a tak dále

**CAN** – Child Abuse and Neglect – týrané, zneužívané a zanedbávané dítě

**ČR** – Česká republika

**GDPR** – General Data Protection Regulation – obecné nařízení o ochraně osobních údajů

**IVP** – individuální vzdělávací plán

**MP** – městská policie

**MŠMT** – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

**MZ** – Ministerstvo zdravotnictví

**NL** – návyková látka

**OSPOD** – orgán sociálně právní ochrany dětí

**PAS** – poruchy autistického spektra

**PLPP** – plán pedagogické podpory

**PO** – podpůrná opatření

**PPP** – pedagogicko-psychologická poradna

**PPŠ** – preventivní plán školy

**SEPA** – systém evidence preventivních aktivit

**SPC** – speciálně pedagogické centrum

**SVP** – středisko výchovné péče

**SWOT** – vnitřní silné a slabé stránky organizace a příležitosti a hrozby z vnějšího prostředí organizace

**ŠPP** – školní poradenské pracoviště

**tzv.** – tak zvaný/á

**ZŠ** – základní škola

**ZZ** – zákonný zástupce

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**

MIOVSKÝ, M. a kol. 2015. *Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících*. 1. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. 167 s. ISBN 978-80-7422-395-2

MIOVSKÝ, M. a kol. 2012. *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. 1. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. 100 s. ISBN 978-80-87258-74-3

MIOVSKÝ, M. a kol. 2015. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. 328 s. ISBN 978-80-7422-392-1

MIOVSKÝ, M. a kol. 2015. *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi*. 2. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. 405 s. ISBN 978-80-7422-394-5

MIOVSKÝ, M. a kol. 2012. *Příklady dobré praxe programů školní prevence rizikového chování*. 1. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. 173 s. ISBN 978-80-87258-91-0

MIOVSKÝ, M. a kol. 2015. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. 2. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. 272 s. ISBN 978-80-7422-393-8

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2024. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny?highlightWords=metodick%C3%BD+pokyn+prim%C3%A1rn%C3%AD+prevence>

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Síť kontaktů**

<b>Krajský školský koordinátor Olomouckého kraje</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
PhDr. Ladislav Spurný	585 508 545	<a href="mailto:l.spurny@olkraj.cz">l.spurny@olkraj.cz</a>	Jeremenkova 40a Olomouc 779 11

<b>Pedagogicko psychologická poradna – oblastní metodik prevence Přerov</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Mgr. Anna Kubíková	581 217 760, 581 208 014	<a href="mailto:kubikova@ppp-prerov.cz">kubikova@ppp-prerov.cz</a>	Kouřilkova 8, Přerov, 750 02
Mgr. Michal Jahn	581 208 014	<a href="mailto:jahn@ppp-prerov.cz">jahn@ppp-prerov.cz</a>	Kouřilkova 8, Přerov, 750 02

<b>Středisko výchovné péče Tršice</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Mgr. Soňa Coufalová	773 482 895, 571 641 600	<a href="mailto:vedouci@svp-trsice.cz">vedouci@svp-trsice.cz</a>	Tršice 225, 783 57

<b>Policie ČR</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
	158		U Výstaviště 18, Přerov, 750 02

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

por. Mgr. Lenka Vanková	702 174 096	<a href="mailto:lenka.vankova3@pcr.cz">lenka.vankova3@pcr.cz</a>	U Výstaviště 18, Přerov, 750 02
-------------------------	-------------	--	---------------------------------------

<b>Městská policie Přerov</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
	156		nám. T.G.Masaryka 1, Přerov, 750 02
Lenka Škodová Pavel Vojtášek	604 227 787 604 227 787	<a href="mailto:lenka.skodova@prerov.eu">lenka.skodova@prerov.eu</a> <a href="mailto:pavel.vojtasek@prerov.eu">pavel.vojtasek@prerov.eu</a>	nám. T.G.Masaryka 1, Přerov, 750 02

<b>OSPOD Přerov – kurátorky pro děti a mládež</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
<u>Bc. Vlasta Janů</u>	581 268 780 739 242 966	<a href="mailto:vlasta.janu@prerov.eu">vlasta.janu@prerov.eu</a>	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
<u>Mgr. Marcela Štrbáňová</u>	581 268 782 739 242 967	<a href="mailto:marcela.strbanova@prerov.eu">marcela.strbanova@prerov.eu</a>	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
<u>Mgr. Romana Vavříková</u>	581 268 777 603 196 328	<a href="mailto:romana.vavrikova@prerov.eu">romana.vavrikova@prerov.eu</a>	Smetanova 7a, Přerov, 750 02

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

<u>Mgr. Veronika Zaoralová</u>	581 268 783 606 640 936	<u>veronika.zaoralova@prerov.eu</u>	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
------------------------------------	----------------------------	-------------------------------------	------------------------------------

<b>Probační a mediační služba Přerov</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Mgr. Táňa Palotášová	731 621 322	tpalotasova@pms.justice.cz	Smetanova 2017/4, Přerov, 750 02

<b>Hasičský záchranný sbor – Územní odbor Přerov</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
plk. Ing. Miroslav Čoček	950 781 020 150		K Moštěnici 375/9a Přerov VI- Újezdec 750 02 Přerov

<b>Zdravotnická záchranná služba</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
	155		

<b>Dětská psychiatrie</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
-------------------------------	------------------------	---------------	---------------



Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

MUDr. Martina Wenglorzová	582 332 800		Trávnícká 2, Prostějov, 796 01
------------------------------	-------------	--	--------------------------------------

<b>E-bezpečí</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
doc. Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.	777 146 808	<a href="mailto:info@e-bezpeci.cz">info@e-bezpeci.cz</a>	Žižkovo nám. 5 Olomouc 77140
PhDr. René Sztokowski, Ph.D.	735 525 717	<a href="mailto:rene.szotkowski@upol.cz">rene.szotkowski@upol.cz</a>	Žižkovo nám. 5 Olomouc 77140

<b>P-centrum</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Mgr. Markéta Rodryčová	585 221 983 734 489 420	<a href="mailto:marketa.rodrycova@p-centrum.cz">marketa.rodrycova@p-centrum.cz</a>	Lafayettova 47/9, Olomouc, 779 00
Mgr. et Mgr. Jitka Škarohlíková		<a href="mailto:Jitka.skarohlidova@p-centrum.cz">Jitka.skarohlidova@p-centrum.cz</a>	Lafayettova 47/9, Olomouc, 779 00

<b>KAPPA-HELP, z.s.</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Mgr. Ivana Smětalová	773 821 001	<a href="mailto:office@kappa-help.cz">office@kappa-help.cz</a>	Boženy Němcové 16, Přerov
Mgr. Martina Shaw	773 070 814	<a href="mailto:prevence@kappa-help.cz">prevence@kappa-help.cz</a>	Boženy Němcové 16, Přerov

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

<b>Charita Přerov</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Mgr. Alena Pizúrová	605 441 670	<a href="mailto:alena.pizurova@prerov.charita.cz">alena.pizurova@prerov.charita.cz</a>	Šířava 1295/27, Přerov, 750 02

<b>Romské komunitní centrum Žížalka</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Mgr. Lenka Klíčová	608 139 073	<a href="mailto:zizalka@prerov.charita.cz">zizalka@prerov.charita.cz</a>	Kojetínská 1946/38, 750 02 Přerov

<b>Statutární město Přerov, MMPr, OSPOD – sociální pracovnice</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
<u>Bc. Daniela</u> Barošová	581 268 199, 739 482 966	<a href="mailto:daniela.barosova@prerov.eu">daniela.barosova@prerov.eu</a>	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Bc. Lenka Černošková	581 268 784, 739 242 968	<a href="mailto:lenka.cernoskova@prerov.eu">lenka.cernoskova@prerov.eu</a>	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Mgr. Michaela Janíková	581 268 786, 702 248 282	<a href="mailto:michaela.janikova@prerov.eu">michaela.janikova@prerov.eu</a>	Smetanova 7a, Přerov, 750 02

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

Mgr. Petra Jüttnerová	581 268 198, 702 146 485	petra.juttnerova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Bc. Renata Kaderová	581 268 785, 603 196 327	renata.kaderova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Mgr. Danuše Matlochová	581 268 779, 739 242 965	danuse.matlochova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Mgr. Jana Mikulíková	581 268 775, 739 242 963	jana.mikulikova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Renata Plchotová	581 268 778, 606 640 939	renata.plchotova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Mgr. Simona Popelová	581 268 520, 739 482 964	Simona.popelova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Veronika Rychtová, DiS.	581 268 765, 730 808 992	veronika.rychtova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Mgr. Lenka Vaculíková	581 268 196, 739 482 959	lenka.vaculikova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

<b>Statutární město Přerov, MMPr, OSPOD – náhradní rodinná péče</b>	<b>telefonní číslo</b>	<b>e-mail</b>	<b>adresa</b>
Pavλίna Jiskrová, DiS.	581 268 796, 730 808 991	pavlina.jiskrov@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Bc. Dana Maďaričová	581 268 781, 721 380 025	dana.madaricova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
<u>Mgr.</u> Simona Slovákova	581 268 642, 601 325 498	simona.slovakova@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02
Bc. Jana Veselá	581 268 753, 602 533 400	jana.vesela@prerov.eu	Smetanova 7a, Přerov, 750 02

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

## Krizové plány

### KRIZOVÝ PLÁN – NÁVYKOVÉ LÁTKY

*Užívání návykových látek lze považovat za rizikové chování. Jsou to takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárustu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince i pro společnost.*

*Závislostní chování v plné míře naplňuje všechny znaky uvedené v definici rizikového chování, neboť má dopad na psychický i fyzický stav jednotlivce, může ovlivnit život uživatele i jeho okolí. Podílí se na něm mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě.*

*Abstinence od drog – zdržení se nebo vzdání se nějaké substance, která způsobuje požitky.*

*Užívání – opakovaná zkušenost s návykovou látkou bez zakoušení závažných negativních dopadů.*

*Experimentální užití drog – jednorázová zkušenost, nejvýše 2-3 zkušenosti v životě.*

*Rekreační – příležitostné/pravidelné užívání drog je zakomponované do životního stylu zejména mladých lidí, nepůsobí vážné zdravotní, sociální a ekonomické problémy.*

*Nadužívání (rizikové užívání) – užívání legálních nebo nelegálních návykových látek, které již představuje riziko pro zdraví.*

*Zneužívání (problémové užívání) – opakované užívání legálních a/nebo nelegálních návykových látek i přes zjevné negativní následky.*

*Závislost – nutkavé užívání návykových látek bez ohledu na důsledky. Jedná se o nepřetržité a pravidelné užívání, které určuje životní styl a působí vážné poškození somatické, psychologické a sociální.*

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

Škola vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování včetně všech mimoškolních akcí i mimoškolní činnosti.

Zajistí ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování včetně všech mimoškolních akcí i mimoškolní činnosti.

Ve školním řádu jasně vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy.

Poskytuje žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji – ve výuce.

Působí preventivně na žáky v oblasti primární prevence.

### **Konzumace návykové látky ve škole**

Pokud je žák přistižen ve škole nebo na školní akci:

- Je nutné mu zabránit v další konzumaci
- Je nutné mu NL odebrat za přítomnosti další osoby
- Pokud je vyhodnoceno, že žákovi hrozí nebezpečí, tak je volána záchranná služba a Policie ČR
- Pokud žákovi nehrozí akutní nebezpečí jsou voláni zákonní zástupci a informováni o vzniklé situaci, pokud není ZZ dostupný, škola vyrozumí příslušný OSPOD
- Škola vyvodí výchovná opatření dle školního řádu
- Je sepsána závěrečná zpráva

### **Distribuce návykové látky ve škole**

Distribuce je považována za trestný čin a nezáleží na množství návykové látky.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Pokud má škola podezření o distribuci NL ve škole, ihned kontaktuje a informuje Policii ČR
- Informuje také zákonné zástupce a příslušný OSPOD

### **Nález návykové látky ve škole nebo zadržení návykové látky u žáka**

- NL zabaví, vloží do obálky s datem, časem a místem nálezu nebo zabavení
- Ihned kontaktuje a informuje Policii ČR, ZZ a příslušný OSPOD

### **KRIZOVÝ PLÁN – RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ**

*Rizikové chování v dopravě můžeme obecně charakterizovat jako takové jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím.*

Žáci školy každoročně projdou interaktivními preventivními programy Městské policie, které realizuje Oddělení prevence kriminality.

### **KRIZOVÝ PLÁN – PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY**

*Mentální anorexie, bulimie a psychogenní přejídání představují ve svých projevech mezní polohy jídelního chování od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené se zvracením nebo jinou nevhodnou kompenzací energetického příjmu. Pro poruchy je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Další psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a s intenzitou užívaných „metod“ na zhubnutí.*

Škola zajistí prevenci ohledně zdravého životního stylu. Zaměří se hlavně na nevhodnost redukčních diet a prostředků na hubnutí – ve výuce.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

Škola zajistí vhodnou intervenci u rizikových jedinců (rychlé zhubnutí, zvracení, chybí konzumace svačin ve škole ...), zprostředkuje kontakt se školním psychologem.

Učitel ale není terapeut, takže dítěti a rodině pouze zprostředkuje zpětnou vazbu o jídelních návycích a doporučí, popř. zprostředkuje kontakt s psychologem nebo lékařem.

### **KRIZOVÝ PLÁN – ALKOHOL**

*Alkohol je v Evropské unii návykovou látkou číslo jedna. Rozšířenost pití alkoholu má hluboké společenské a kulturní kořeny. Odpradávná je užívání alkoholu spojováno také se způsobem, jak zvládat stresové situace.*

*Alkohol je legální drogou, přičemž její dostupnost je v různých zemích upravena odlišně. V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku.*

*Abstinence – jediný bezpečný vzorec užívání alkoholu u dětí.*

*Experimentování – většina dospívajících alespoň jednou vyzkouší účinky alkoholu.*

*Umírněné pití – konzumace relativně bezpečného množství za nepříliš rizikových okolností.*

*Epizodické, nárazové užívání alkoholu – je vázáno na prostředí zábavy a skupinu vrstevníků.*

*Škodlivé užívání alkoholu – dlouhodobé užívání alkoholu, které vede k poškození zdraví.*

*Závislost na alkoholu – závažná psychiatrická porucha se specifickými příznaky.*



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

Škola vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování včetně všech mimoškolních akcí i mimoškolní činnosti.

Zajistí ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování včetně všech mimoškolních akcí i mimoškolní činnosti.

Ve školním řádu jasně vymezí zákaz užívání alkoholu ve škole, jejich nošení do školy.

Poskytuje žákům věcné a pravdivé informace o alkoholu formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji. Škola v rámci prevence formuje vhodné postoje k alkoholu. Přiměřeně věku žáky informuje o alkoholu, jeho povaze, účincích a rizicích ve výuce.

Působí preventivně na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek (preventivní program Unplugged).

### **Konzumace alkoholu ve škole**

Pokud je žák přistižen ve škole nebo na školní akci:

- Je nutné mu zabránit v další konzumaci
- Je nutné mu alkohol odebrat za přítomnosti další osoby
- Pokud je vyhodnoceno, že žákovi hrozí nebezpečí, tak je volána záchranná služba a Policie ČR
  - Pokud žákovi nehrozí akutní nebezpečí jsou voláni zákonní zástupci a informováni o vzniklé situaci, pokud není ZZ dostupný, škola vyrozumí příslušný OSPOD
  - Škola vyvodí výchovná opatření dle školního řádu
  - Je sepsána závěrečná zpráva

### **Nález alkoholu ve škole nebo zadržení návykové látky u žáka**

- Alkohol zabaví, opatří datem, časem a místem nálezu nebo zabavení
- Ihned kontaktuje a informuje Policii ČR, ZZ a příslušný OSPOD

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

## **KRIZOVÝ PLÁN – TÝRANÉ, ZNEUŽÍVANÉ A ZANEDBÁVANÉ DÍTĚ VE ŠKOLE**

(nahrazuje přílohu č. 5 Syndrom CAN a přílohu 20 Domácí násilí)

*„Násilí je čin namířený proti druhému člověku, který má ublížit, způsobit bolest, zastrašit ho nebo ponížit, aby jednal proti své vůli, respektive, aby nejednal podle své vůle“*

### **Znaky ohrožení**

#### **Fyzické**

- Poranění na kůži (modřiny, šrámy, řezné rány, škrábance, popáleniny, otoky, lysiny), obzvláště vyskytují-li se opakovaně nebo na neobvyklých místech
- Zranění neodpovídající poskytnutému vysvětlení jejich vzniku
- Nošení oblečení neodpovídajícího povětrnostním podmínkám za možným účelem zakrytí zranění
- Poranění v oblasti intimních partií projevující se např. problémy se sezením na židli nebo při pohybových aktivitách
- Časté bolesti břicha a nevolnost
- Náhlá změna váhy
- Časté bolesti hlavy
- Těhotenství dívek mladších 15 let
- Neléčené zdravotní problémy a zanedbání potřebné zdravotní péče
- Špatný celkový fyzický stav
- Chronicky hladové, unavené nebo apatické dítě
- Zanedbaná hygiena těla a oděvu

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Znaky špatného zacházení projevující se v chování dítěte**

- Na dítě vykazující neobvyklé nebo výchovně náročné chování je potřeba pohlížet především jako na dítě, které může být v obtížné situaci a potřebuje naši pozornost a pomoc
- Sdělení dítěte o špatném zacházení
- Opakovaný kresebný, psaný či herní projev zobrazující násilí či zneužívání, popř. další projevy špatného zacházení
- Častá neomluvená nebo nedůvěryhodně zdůvodněná nepřítomnost dítěte ve škole
- Významná a nevysvětlitelná opoždění ve fyzickém, emocionálním nebo duševním vývoji dítěte
- Neobvyklé změny v chování (např. náhlý pokles vzdělávacích výsledků, nervozita, deprese, stažení se, hyperaktivita, snížená pozornost, apatie, častá únava, agresivita, pomočování)
- Konzumace návykových látek, nadměrné užívání technologií, hazardní hraní a další projevy závislostního chování
- Sebepoškozování nebo sebevražedné chování či tendence, ubližování druhým či zvířatům
- Nekonzistentní nebo nepravděpodobné vysvětlení zranění či neschopnost vzpomenout si na jeho příčinu
- Neochota jít domů a/nebo ostražitost či strach z rodičů nebo osob, se kterými dítě sdílí domácnost
- Neobvyklý strach z běžného fyzického kontaktu s dospělými a/nebo vrstevníky
- Věku neodpovídající sexuální aktivita (např. dotýkání se intimních partií dospělých, tření pohlavních orgánů o dospělé, nadměrná masturbace, promiskuita)
- Špatná péče o sebe či zanedbaná osobní hygiena
- Vlastnění drahých dárků či peněz nedůvěryhodného původu (např. „dostal/a jsem to od kamaráda“)
- Nápadnosti ve stravovacích návycích (odmítání jídla či přejídání)
- Předčasné převzetí pečovatelské role, snaha chránit ostatní rodinné příslušníky

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Nedůvodný pobyt v domácnosti nebo v jiných prostředích v době, kdy má být ve škole

### **Znaky rizikového chování pečujících osob**

- Nezabezpečování základních potřeb dítěte (strava, oblečení, osobní hygiena, spánek, dohled nad dítětem) v míře, která přímo ohrožuje dítě
- Nevhodné chování k dítěti (používání fyzických trestů, vyhrožování, zastrasování, nadávání, křik, ponižování atp.)
- Vysvětlení ohledně zranění dítěte či jeho fyzického stavu je nedůvěryhodné a povaha zranění naznačuje, že dítě může být bezprostředně ohroženo
- Osoba zajišťující péči o dítě je aktuálně pod vlivem alkoholu a/nebo drog či její fyzický a/nebo duševní stav negativně ovlivňuje její schopnost dohlížet na dítě, chránit ho a poskytovat mu péči
- Násilí mezi rodiči či osobami, které s dítětem sdílejí společnou domácnost
- Nápadně ochranné a omezující chování a zvýšená snaha o kontrolu nad tím, co dítě dělá nebo s kým je
- Výchovné metody zahrnující kruté nebo nedůstojné chování vůči dítěti (např. zavírání do sklepa, odpírání přístupu do domácnosti, dítě je nuceno jít ze země atp.)

**Chronické ohrožení** – je takové ohrožení, u kterého zvažujeme, jestli v danou chvíli podat oznámení (na OSPOD či na Policii ČR). Situace nevyžaduje okamžité zajištění bezpečí dítěte, ochranu jeho života a zdraví.

**Akutní ohrožení** – je okamžité ohrožení bezpečí, zdraví, života či důstojnosti dítěte, které je potřeba řešit bezodkladně.

Při zjištění, že dítě je ohrožené, daný **PEDAGOGICKÝ PRACOVNÍK** toto sdělí **TŘÍDNÍMU UČITELI** → ten předá informaci **METODIKOVI PREVENCE NEBO**

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

**SOCIÁLNÍMU PEDAGOGOVÍ** → a ti na základě informací a rozhovoru s žákem zváží, jak budou postupovat dál a toto sdělí řediteli školy.

### **Postup při zjištění ohroženého dítěte:**

- Oznamujeme na Policii ČR (popř. státní zastupitelství) a zároveň informujeme OSPOD – písemně přes datovou schránku
- Oznamujeme na OSPOD – písemně přes datovou schránku
- Neoznamujeme a pracujeme s rodinou a žákem (využijeme kartu KID)

### **Karta KID**

<file:///C:/Users/PC/Downloads/karta-kid-pro-skoly.pdf>

### **Postup při akutním ohrožení:**

- Zajistit bezpečí dítěte, první pomoc, lékařskou péči – RZS, linku **155**
- Podat informace třídnímu učiteli a pracovníkům ŠPP
- Kontaktovat příslušné orgány (PČR, OSPOD)
- V případě, že byly incidentu přítomny i jiné děti, nutné zabezpečit i jejich bezpečí a psychickou podporu (školní psycholog)

### **Komunikace podle karty KID:**

#### **Co dělat:**

- Pokud s vámi chce dítě mluvit, udělejte si čas a najděte prostředí, kde budete mít klid a nebudete vyrušováni
- Naslouchejte a nechte dítě vysvětlit, co se děje nebo dělo, vlastními slovy
- Ujistěte dítě, že jeho/její emoce (či jejich absence) jsou v pořádku
- Ujistěte dítě, že je v pořádku, že s vámi chce mluvit, a obecně dítě ujistěte, že nikdo nemá nikomu ubližovat
- Poskytněte dítěti podporu v tom smyslu, že informacím, které sděluje, věříte

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Reagujte klidně a věcně. I když je příběh, který vám dítě vypráví, obtížný, je důležité vyjadřovat klid a podporu
- Respektujte soukromí dítěte, jeho/její tělesnou integritu a důstojnost
- Zeptejte se dítěte, jestli se cítí doma v bezpečí
- Pokud sdělí, že ne, považujte toto sdělení za bezprostřední ohrožení dítěte
- Omezte počet lidí, se kterými sdělíte informace – oslovte pracovníka, jehož úkolem je koordinace ochrany dětí ve škole (pracovník školního poradenského pracoviště nebo zástupce vedení školy)
- Hlavním kritériem sdílení informací je nejlepší zájem dítěte – tzn. informace je třeba sdílet proto, aby mohla být dítěti poskytnuta adekvátní podpora, nikoliv proto, že některý z pracovníků potřebuje zmenšit svůj pocit úzkosti či nejistoty
- Vysvětlete dítěti, že musíte informace o jeho ohrožení předat dalším odborníkům, aby mu bylo možné pomoci
- Vysvětlete dítěti, co se bude dít dál
- Pravdivě odpovězte na všechny otázky, které vám dítě položí (pokud znáte odpovědi).

### **Co nedělat!**

- Neslibujte dítěti mlčenlivost dříve, než s vámi bude mluvit (je možné, že zjištěné informace budete muset nahlásit dále)
- Netlačte na dítě, nesnažte se zjišťovat podrobnosti nebo zajišťovat důkazy
- Nekritizujte rodiče / pečující osobu, byť by z vyprávění dítěte vyplývalo, že jeho/její chování je zavrženíhodné
- Neslibujte dítěti, že se jeho situace bezprostředně zlepší. Následné kroky mohou být pro dítě zátěžové
- Nenavádějte dítě k tomu, aby se samo postavilo nevhodnému chování rodiče / pečující osoby

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

### Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Nekonfrontujte se zjištěnými informacemi rodiče / pečující osoby, může to dítěti způsobit větší újmu
- Nebagatelizujte problém, se kterým se vám dítě svěřilo, přestože se nejedná o jeho ohrožení
- Nenuťte dítě se svlékat. Nepořizujte žádné obrazové nebo zvukové záznamy
- Neberte dítě s sebou domů

#### ŠKOLA MÁ OZNAMOVACÍ POVINNOST!

#### Důležité kontakty:

- **116 111 Linka bezpečí** – nonstop bezplatná linka, provozovatelem linky je Linka bezpečí ([www.linkabezpeci.cz](http://www.linkabezpeci.cz)), k dispozici také chat a e-mailová poradna (chat je otevřený denně 9–13 h a 15–19 h), linka je určena dětem a mladistvým
- **116 006 Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí** – nonstop bezplatná linka, provozovatelem linky je Bílý kruh bezpečí ([www.bkb.cz](http://www.bkb.cz)), linka je určena dospělým osobám – obětem, ale poskytne odborné poradenství také škole.
- **116 000 Linka pro rodinu a školu** – nonstop bezplatná linka, provozovatelem linky je Cesta z krize (<https://cestazkrize.net>), linka je určena pro pracovníky škol i širší veřejnost ke všem složitým situacím týkajícím se dětí
- **Spondea ([www.spondea.cz](http://www.spondea.cz))** – pomáhá dospělým i dětem zasaženým násilím v blízkých vztazích, nabízí vzdělávání pro odbornou veřejnost a programy pro školy

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

- **Dětské krizové centrum ([www.ditekrize.cz](http://www.ditekrize.cz))** – pomáhá dětem, které jsou týrané, zneužívané, mají osobní či jiné problémy, odbornou pomoc zajišťuje také rodinným příslušníkům, nabízí e-mailovou poradnu ([problem@ditekrize.cz](mailto:problem@ditekrize.cz)) či nonstop linku důvěry (241 484 149, 777 715 215)
- **Centrum LOCIKA ([www.centrumlocika.cz](http://www.centrumlocika.cz))** – pomáhá dětem a jejich rodinám žít život bez násilí, spravuje portál [www.detstvibeznasili.cz](http://www.detstvibeznasili.cz) včetně e-mailové poradny pro pedagogy
- **Asociace pracovníků intervenčních center** (adresář všech center v celé ČR) – v každém kraji ČR je zřízeno intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím ([www.domaci-nasili.cz](http://www.domaci-nasili.cz))
- **Další organizace**, které poskytují registrované sociální služby, lze najít v celostátním registru poskytovatelů sociálních služeb (<http://iregistr.mpsv.cz/>) – službu lze filtrovat dle lokality a dle typu služby.
- Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)
- **Policie ČR: 158** – vhodné použít při oznámení akutního ohrožení nebo závažného sdělení od dítěte.



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **KRIZOVÝ PLÁN – ŠKOLNÍ ŠIKANOVÁNÍ**

Pokud se kdokoliv z pedagogického sboru dozví nějaké informace, které může získat od rodiče, žáka, kolegy nebo z vlastního pozorování, a tyto informace by mohly poukazovat na podezřelé chování, které by mohlo vést k šikaně, tak tyto informace předá školnímu metodikovi prevence **Mgr. Ivaně Javorské** nebo speciální pedagožce **Mgr. Michaele Čepové**, ty budou informovat realizační tým, který zvolí společnou strategii postupu řešení, spolupráce.

Při rozhovoru, kdy se vám přijde někdo svěřit nebo vám předat dané informace, dodržujte tento postup. Ten je důležitý pro získání co nejvíce informací v danou chvíli.

Je nutné si vždy vše zapsat, ať už informace od kolegů nebo další osoby nebo i svá zjištění.

#### Sledujeme:

**KDO** – zdroj, který přináší informaci

**CO a JAK** – co a jak se stalo, konkrétní popis, jak byl čin proveden, konkrétní popis jednotlivých činů, který bude obsahovat slova, která zazněla tak, jak zazněla, popis provedení fyzických útoků případně popis zbraní či předmětů, které byly jako zbraně využity.

**KOMU** se to stalo, kdo je obětí/kdo jsou oběti

**KDE** se to stalo, kde se to děje, popis místa

**KDY** se to stalo, jak často se to děje, časové události o události/událostech

**KDO** čin provedl, kdo byl útočníkem, pokud jich bylo více, je potřeba více strukturovat kdo, co konkrétně udělal

#### Doporučení:

Vidím velkou důležitost ve vyjádření podpory a poděkování jedinci, který nám přinesl informace ...

„děkuji, že jste / jsi přišel a řekl o události ... že jste / jsi sebral odvahu a přišel

...

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

je důležité, že jste/jsi přišel ... chápu, že je to pro vás / tebe těžké ... není to jednoduchá věc, co děláte / děláš ... děkuji vám / ti za informace ...“

*Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.*

*Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Patří sem i izolování od ostatních (fyzické i psychické), zamezování vstupu nebo jiné chování omezující svobodu žáka. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání.*

### **Zdroj informace**

- Od rodičů
- Od oběti
- Od spolužáků, kamarádů
- Vlastní pozorování
- Dopis na vedení – i anonymní
- Schránka důvěry

### **Realizační tým:**

- Ředitelka školy: Mgr. Bc. Ilona Bočinská
- Zástupkyně školy: Mgr. Helena Kašpárková
- Výchovný poradce: Mgr. Bc. Ilona Bočinská
- Metodik prevence Mgr. Ivana Javorská
- Školní psycholog: PhDr. Irena Marečková
- Sociální pedagog: Mgr. Jiří Daněk
- Speciální pedagog: Mgr. Michaela Čepová

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

*Realizační tým zvolí společnou strategii postupu řešení, spolupráce*

### **ZAJIŠTĚNÍ VSTUPNÍCH INFORMACÍ**

#### **1. příjem informací a jejich záznam**

Nutné si vše zapsat, ať už informace z vlastního zjištění a zjištění kolegů nebo informace od další osoby.

Zjišťujeme odpovědi na následující otázky (zjistit, co nejvíce informací, detailů)

- zdroj, **kdo** informaci přináší
- **co** se stalo a **jak** se to stalo, konkrétní popis, jak byl čin proveden, konkrétní popis jednotlivých činů, který bude obsahovat slova, která zazněla tak, jak zazněla, popis provedení fyzických útoků případně popis zbraní či předmětů, které byly jako zbraně využity
  - **komu** se to stalo, kdo je obětí/kdo jsou oběti
  - **kde** se to stalo, kde se to děje, popis místa
  - **kdy** se to stalo, jak často se to děje, časové události o události/událostech
  - **kdo** čin provedl, kdo byl útočníkem, pokud jich bylo více, je potřeba více strukturovat kdo, co konkrétně udělal

#### **2. vstupní diagnostika a odhad závažnosti**

Zda jde o šikanu nebo ne a jaké stadium, nám pomůže určit:

- Sledování chování

**signály přímé:** mohou to být fyzické útoky, různé formy agrese, krádeže, posměšky, urážky, ničení nebo ztráta věcí ....

Konkrétně na naší škole o přestávkách a během výuky jsme se setkali a budeme sledovat hlavně tyto jevy:

facka, kopanec, pěst, přitlačení na zeď osobou nebo lavicí, nahnání do kouta, podkopnutí nohou, žduchnutí, házení lavice/židle proti někomu nebo po někom, braní věcí, skrývání věcí, vyhazování věcí do koše, bití PET lahví, házení PET lahví někoho nebo věcmi někoho, vyhazování cizích věcí z oken, plivání po sobě, plivání do PET lahví, házení žvýkaček do vlasů, stříhání vlasů, bodání kružítkem, dávání špendlíků na židli, píchání

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

špendlíkem, vyzývání na bitku, ukazování pěstí, náznaky nadřazenosti a převahy postavením těla, prudké a nečekané bouchnutí do lavice před žákem, čekání před školou na někoho, slovní vyhrožování (pošlu na tebe ...), lživé komentáře a poznámky.

**signály nepřímé:** osamocení, zhoršený prospěch, nechození na záchod o přestávkách nebo po celou dobu vyučování, roztrhané oblečení, zničené věci nebo ztráta věcí (pomůcky, přezůvky, pouzdro), změna chování, komunikace, častá absence – v určité dny, vyučovací hodiny nebo předměty, časté nevolnosti, modřiny, škrábance po těle a jiné fyzické projevy – kulhání, červená tvář.

Vyhodnocení **znaků** šikany: záměr, opakovanost, nepoměr sil, bezmocnost oběti, zneužití moci, znevažování důstojnosti

K odhadu závažnosti šikany používáme kritéria:

- **Otevřenost:** hlavně na úrovni komunikace. V počátečních stadiích je komunikace otevřená, jednotlivci odpovídají a vyjadřují své názory. Čím pokročilejší stadium šikany, tím více skupina (jednotlivci) mlčí, nic nevědí, nic neviděli nebo zlehčují fakta.
- **Rozrůzněnost** názorů a postojů: hlavně k projevům ponižování a zneužívání moci. V nižších stadiích jsou postoje rozrůzněné, je možný otevřený nesouhlas. V pokročilých stadiích je postoj k projevům šikany uvnitř skupiny jednotný, zlehčující nebo přímo obviňující oběť.
- **Počet aktérů:** agresorů a obětí (není dán přesný počet aktérů pro daná stadia). Po počátečních experimentech se role ustalují a oběť bývá jednatel, přibývá agresorů, zejména z pohledu oběti. V pokročilých stadiích může stoupnout počet obětí.
- **Závažnost a četnost projevů šikany:** jde o vývoj projevů ponižování a zneužívání moci. Závažnost činů a jejich četnost má tendenci stoupat. Významným faktem je i míra dopadu ponižování a zneužívání moci na oběť.
- **Vývoj v čase:** jak dlouho šikana trvá (není dán přesný čas na určení pokročilého stadia).

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **OCHRANNÁ OPATŘENÍ**

#### **1. ochrana informací a zdroje informací**

Každý, kdo se svěří s tím, že ve třídě dochází k opakovanému ubližování, je vystaven nebezpečí, že se mu aktéři takového ubližování budou chtít pomstít nebo jeho sdělení překrucovat. Stejně tak jsou ohroženi i případní svědci, kterých se sami doptáváme. Z tohoto důvodu je nutné bezpodmínečně chránit zdroje takových informací.

Je vhodné ujistit dotyčného o zachování jeho anonymity. Současně není možné slibovat nespílitelné, např. to, že se nikdo nic nedozví, protože tyto činy vyjdou nakonec najevo.

Vhodné používat „Nikdo se nedozví, že mám tyto informace od tebe/Vás.“

Na otázku „Kdo to říkal?“ odpovídáme „Víme, že ...“ a popisujeme konkrétní činy.

#### **2. ochrana oběti**

Minimální podmínky na ochranu oběti:

- Ochrana informací a zdroje – držíme proces šetření v tajnosti a tím minimalizujeme důvody pro případnou „pomstu“
  - Ujistění o naší podpoře – vyslovujeme nesouhlas s tím, co se děje, a podporujeme oběť k tomu se na nás znovu obrátit ve chvíli ohrožení
  - Zvýšený dohled nad zasaženou třídou – monitorujeme situaci ve třídě, riziková místa a situace.
  - Spolupráce se zákonnými zástupci oběti – dobrá informovanost rodičů a ujasnění si toho, co je a není ochranné.
- Čas (kdy) a míra (jak moc) komunikace s rodiči oběti bude vyhodnocována individuálně na základě několika faktorů – komunikativnost rodičů, jejich spolupráce, jejich postavení v komunitě, závažnosti problému.
- Vyvázání z výuky

#### **3. ochrana zasažené skupiny**

Nejlépe funguje přesné a včasné předávání informací mezi kolegy a navýšení dohledu nad třídou.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **KROKY ŠETŘENÍ**

#### **1. rozhovor s obětí**

Je dobré volit rozhovor s obětí na prvním místě. Zabezpečí nám to zpřesnění informací, a tím i odhadu závažnosti a umožní realizovat adekvátní ochranná opatření. Současně je tento rozhovor informačním zdrojem pro volbu vhodných svědků.

Je potřeba zajistit dostatek času, klidu a soukromí. Měl by být veden diskrétně, aby ostatní nevěděli, o čem se budeme bavit.

Oběť by měla takovému rozhovoru být vystavena pouze jednou.

Rozhovor by měl být veden citlivě, což zahrnuje:

- podporu (vyjádření nesouhlasu s tímto chováním)
- dostatek prostoru a času (pro vlastní vyjádření)
- věcnost a srozumitelnost (neslibovat nemožné, poskytnout jasné informace o dalším postupu, vyjádřit poděkování za ochotu mluvit)

Cílem rozhovoru je:

- zajištění potřebných informací
- zabezpečení ochrany oběti (poskytnutí alibi před třídou, proč odchází, co s ní probíráme)

#### **2. vyhledání vhodných svědků**

jsou to ti žáci, kteří:

- stojí „mimo ohnisko konfliktu“ (ti, co vyjádřili nesouhlasný postoj, případně se zastali oběti)
- jsou nezúčastnění nebo „neutrální“ a situaci viděli nebo jí byli přítomni

#### **3. rozhovor se svědky**

Vedeme individuální rozhovory, při každém z nich hovoříme vždy pouze s jedním svědkem. Při rozhovorech si ověřujeme dříve získané informace, ale nemůžeme mít definitivní jistotu s kým mluvíme, tak platí pravidlo, že nesmíme prozradit, od koho máme informace.

Opět platí citlivé vedení rozhovoru:

- podpora

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- dostatek prostoru a času
- věcná a srozumitelná struktura

Cílem rozhovoru je:

- ověření, rozšíření a konkretizování již získaných informací (dobře volit otevřené otázky a nechat dostatečný prostor pro odpověď, ve druhé části můžeme klást doplňující otázky)
- zabezpečení ochrany svědka (alibi pro rozhovor, odchody ze třídy)

#### **4. rozhovor s agresorem**

je vždy poslední. Cílem je seznámit agresora se skutečností, že o jeho činech víme a jsou tímto ukončeny, není přípustné, aby pokračovaly. Dalším cílem je ochránit ho před negativními dopady jeho vlastního jednání.

Aby byl rozhovor efektivní, je nutné mít kompletní vnější obraz chování agresora vůči oběti. Tento obraz musí být věcný a zcela konkrétní, musí obsahovat popis událostí tak, jak se odehrály.

Musíme mít na paměti, že agresor je jen dítě, které chybovalo, ale i mu hrozí ohrožení. Rozhovory vedeme individuálně, vždy s jedním agresorem.

Cílem rozhovoru je:

- ukončení probíhajícího ubližování a oznámení dalšího postupu (klíčové je uvědomění agresora o tom, že o ubližování víme a že nebude pokračovat. Pokud ano, tak budou následovat ještě vážnější důsledky.)
- zabezpečení ochrany agresora (agresor bude obeznámen s tím, že bude potrestán, že se o trestu třída a rodiče dozví. Současně uděláme vše pro to, aby se situace neopakovala, a že trest bude konečným důsledkem).

**Musíme pohlídat sebe i třídu, aby se po agresorovi/ agresorech „nevozili“ a situace se neotočila a nevznikla šikana proti nim.**

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ A NÁSLEDNÁ PÉČE**

#### **1. výchovná komise a sankce**

Cílem výchovné komise je informovat zákonné zástupce o chování jejich dítěte, které ubližovalo. Udělit sankce a domluvit další postup, nejlépe nastavit spolupráci mezi zákonným zástupcem a školou.

Složení výchovné komise:

- zástupce vedení školy (nejlépe ředitel/ka školy, zodpovídá za řízení procesu, vede jej, udílí sankce, ukončuje jednání).
- Ten, kdo vedl šetření po odborné stránce (informuje o zjištěních a důvodech, proč je takové jednání nežádoucí, mluví o podmínkách a průběhu následné péče, popř. doporučuje další odbornou péči pro žáka).
- Třídní učitel zasažené třídy (je to spojovací článek mezi školou a rodiči, má největší prostor pro podporu zákonných zástupců, mluví o situaci ve třídě a o tom, co bude následovat)

Postup výchovné komise: vždy probíhá za přítomnosti zákonného zástupce, dítě je přizváno po domluvě s rodiči na dalších opatřeních a postupech, se kterými je dítě v přítomnosti rodičů a zástupců školy seznámeno.

- Představení a seznámení s důvodem setkání
- Oznámení výsledků šetření
- Oznámení sankcí
- Prostor pro vyjádření rodičů
- Představení navrhovaných opatření
- Podepsání zápisu

#### **2. rozhovor se zákonnými zástupci oběti/obětí**

Rozhovor slouží hlavně k uzavření procesu a zabezpečení další péče o traumatizované dítě. Jde o podpůrný rozhovor, který by měl mít tento postup:

- seznámení s výsledky šetření a sankčními opatřeními (obecně, bez jmen „ti, co ubližovali, budou takto potrestáni ...“)
- domluva na další spolupráci a nad potřebami dítěte (co uděláme společně, aby se dítě ve škole cítilo bezpečně)
- seznámení s opatřeními následné péče o zasaženou třídu



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **3. následná práce se zasaženou skupinou**

Je nutné oznámit výsledky šetření a sankce v zasažené třídě. Před třídou mluvíme o nežádoucím jednání a trestech, bez jmen.

Následná práce se třídou:

- otevření tématu
- hledání cesty, aby se toto jednání ve třídě již neopakovalo
- Nastavení nových funkčních pravidel
- Práce se třídou v rámci třídnických hodin zaměřená na vztahy mezi žáky
- nastavení a dodržování monitorování situace ve třídě

Škola za následnou péči plně zodpovídá. Péči může zrealizovat sama nebo požádat o odbornou péči specializované zařízení.

### **Jednotnost a důslednost pedagogického sboru nutná!!!**

Při nezastavení šikany ve třídě kontaktovat instituce zabývající se touto problematikou a požádat o pomoc.

Pokud se situace bude opakovat ze strany agresora/agresorů nebo kohokoliv dalšího, tak budou dodrženy řečené postupy.

Všichni pracovníci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí) dodržují zásady mlčenlivosti, tedy neposkytují jakékoliv informace o události. Vždy odkazují na vedení školy. Po ukončení vyšetřování v případě potřeby / nutnosti realizační tým sepíše krátkou tiskovou zprávu, kterou vedení zveřejní na webových stránkách školy.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **KRIZOVÝ PLÁN – KYBERŠIKANA**

*Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů) a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či dalších osob - tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.).*

*Ačkoli je kyberšikana zpravidla definována jako činnost záměrná, může vzniknout i nezáměrně – např. jako nevhodný vtip, který se v on-line prostředí vymkne kontrole.*

*Kyberšikana je často zaměňována s tzv. on-line obtěžováním. Termínem on-line obtěžování označujeme jednorázové útoky, jejichž dopad je pouze dočasný. „Opravdová“ kyberšikana musí splňovat zejména kritéria opakovanosti, musí být dlouhodobá a musí být vnímána jako ubližující. Oběť se pak nedokáže útokům účinně bránit, existuje mocenská nerovnováha.*

*Kyberšikana má svá specifika, která ji od tradiční psychické či fyzické šikany odlišují.*

#### **Dosah kyberšikany a velikost publika**

*Oproti formám klasické šikany, která probíhá „tváří v tvář“, má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, který zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je maximálně několik desítek lidí. V prostředí internetu je svědkem (ale i útočníkem) klidně i několik desítek tisíc lidí. Ti všichni se do kyberšikany mohou zapojit a stát se agresory, případně se zapojit do rozšiřování kyberšikany mezi další uživatele internetu.*

#### **Místo útoku**

*Zatímco u tradiční šikany lze předpokládat, kdy a kde k útoku dojde (např. ve škole, na hřišti, po cestě ze školy), v případě kyberšikany může agresor provést útok kdykoli a kdekoli. V zásadě tedy není nutná přítomnost agresora a oběti na stejném místě (Krejčí, 2010; Ministerstvo školství, 2009).*

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **Anonymita**

*Pachatel kyberšikany může být anonymní, skrytý za přezdívkou nebo jiným neurčitým identifikátorem, oběť tak často není schopna agresora identifikovat. Ačkoli je identifikace anonymního pachatele kyberšikany poměrně složitá, výzkum projektu Minimalizace šikany prokázal, že v 78 % případů kyberšikany byla totožnost útočníka zjištěna – 51 % agresorů bylo ze stejné třídy jako oběť, 27 % pachatelů bylo ze stejné školy jako oběť, pouze z jiné třídy.*

Základním způsobem, jak lze předcházet kyberšikaně či minimalizovat její dopad, je především všeobecná primární prevence. Cílem primární prevence je předcházet rizikovému chování. Prevenci zaměřenou na oblast kyberšikany a dalších forem kybernetické agrese lze realizovat ve formě *specifické* i *nespecifické*. Specifickou primární prevenci lze rozdělit do 3 úrovní, na:

a) **Prevenci všeobecnou** (zasahuje celou třídu, školu apod. bez rozdílu). Sem lze zahrnout aktivity typu dlouhodobé preventivní programy, interaktivní besedy, projektové dny atd. Zároveň lze témata primární prevence zahrnout do výuky, propojit s průřezovými tématy a klíčovými kompetencemi žáka.

b) **Prevence selektivní** (zasahuje osoby, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování, např. děti z vyloučených lokalit, děti s poruchami chování apod.).

c) **Prevence indikovaná** (zacílena na situace, kdy se ve třídě/škole již kyberšikana vyskytla).

Nespecifická prevence je pak zaměřena na **rozvoj zdravého klimatu ve třídě a škole, posilování dobrých vztahů mezi dětmi** apod.

### **Jak předcházet kyberšikaně na úrovni školy:**

- Zanést do školního řádu pravidla používání ICT, intranetu a mobilních telefonů (během vyučování, přestávkách, v areálu školy)

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Informovat žáky o etiketě a „listině práv na internetu“. O této listině by měli být informováni i rodiče nezletilých žáků, např. vyvěšením na webových stránkách škol
- Instalovat a využívat software, který v učebnách vyučujícímu umožňuje informovat se přes svůj počítač, co právě žák na své ploše dělá. (Informovat o tomto opatření žáky a systém nezneužívat!)
- Být vzorem vhodného užívání moderních technologií
- Pracovat na povědomí žáků o rizikovém chování na internetu
- Definovat kompetence v rámci školy a na akcích konaných školou mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání)
- Začlenit témata spojená s rizikovým chováním na internetu do výuky
- Vzdělávat pedagogy
- Podporovat pozitivní využívání technologií

### Jak předcházet kyberšikaně na úrovni jednotlivých pedagogů:

- Posilovat empatii mezi žáky
- Pracovat na klimatu třídy, školy
- Vést k úctě k druhým lidem
- Dávat žákům pozitivní zpětnou vazbu
- Vytvářet dobré vztahy mezi žáky i kolegy

Důsledně zakročovat vůči individuálním projevům agrese.

### Vhodný postup pro oběť kyberšikany:

*Jednotlivé body na sebe nemusí přesně navazovat, např. dítě může oznámit útok dospělé osobě již v prvotních fázích.*

1. **Zachovat klid** – nejednat ukvapeně.
2. **Ušchovat si důkazy** – uchovat a vystopovat veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování. (postup viz příloha).

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- 3. Ukončit komunikaci s pachatelem** – nekomunikovat s útočníkem, nesnažit se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožovat, nemstít se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.
- 4. Blokovat pachatele a blokovat obsah, který rozšiřuje** – pokusit se zamezit útočníkovi přístup k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby).
- 5. Identifikovat pachatele** (pokud to neohrozí oběť)
- 6. Oznámit útok dospělým** (učitel, rodič) – svěřit se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology, E-bezpečí apod.).
- 7. Nebát se vyhledat pomoc u specialistů** – kontaktovat specializované organizace, poradny případně Policii ČR.
- 8. Žádat konečný verdikt** (v případě řešení situace školou) – po prošetření celého případu trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí.

### *Řešení kyberšikany z pohledu školy*

**Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví (Ministerstvo školství, 2009).**

**Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech (Ministerstvo školství, 2016a):**

**A.** Dojde-li k šikaně/kyberšikaně **v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost** tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, podle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání).

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

### Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

**B.** Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (*Zákon č. 359/1999 Sb., 2012*)); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci, a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny, i přesto že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

**C.** Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližším obvodním oddělení policie. V takovém případě vystupuje tato osoba jako oznamovatel a má právo na vyrozumění do jednoho měsíce od podání oznámení. Oznámení může podat také zákonný zástupce dítěte.

V případě závažnějšího stupně šikany/kyberšikany by měl být informován také zřizovatel školy.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **KRIZOVÝ PLÁN – HOMOFOBIE**

*Homofobie v nejširším slova smyslu zahrnuje postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem. V užším slova smyslu se jedná pouze o postoje a jednání negativně namířené vůči homosexuálním lidem. Pro podobné jevy ve vztahu k lidem bisexuálním se někdy používá separátní termín bifobie, zatímco v případě nenávisti vůči lidem transsexuálním se mluví o transfobii, avšak tyto termíny nejsou v českém jazykovém prostředí příliš rozšířené. Ačkoliv se tyto tři jevy v některých detailech odlišují, jejich kořeny a projevy jsou velmi podobné.*

*Toto rizikové chování souvisí s dvěma dalšími problémovými oblastmi, kterými jsou šikana a extremismus. Homofobní postoje často vedou k šikaně namířené vůči lidem, u nichž je známa nebo se předpokládá menšinová sexuální orientace. Tou jsou často postiženi i heterosexuální lidé, kteří nesplňují v očích svých vrstevníků genderové stereotypy, tj. představy o tom, jak se má chovat a vypadat „správný chlapec“ či „správná dívka“. Podle populační studie z USA dokonce počet heterosexuálních lidí zasažených homofobně motivovanou šikanou či obtěžováním přesahuje počet lidí homosexuálních setkávajících se s tímto problémem.*

#### **Prevence:**

Škola informuje žáky o sexuálních menšinách. Formou různých aktivit vede žáky k výchově k toleranci a podporuje dobré vztahy ve třídě/škole.

#### **Řešení a postup:**

Méně výrazné projevy homofobie může řešit pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, školního psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace. V případech závažnějších forem homofobních projevů, zejména rozvinuté šikany je vhodné kontaktovat příslušné orgány – Policii ČR a příslušný OSPOD.

Informuje ZZ. Postup – viz šikana.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **KRIZOVÝ PLÁN – EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE**

*Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu. U studentů/žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ.*

*Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.*

*Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.*

*Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepce židovství.*

#### **Prevence:**

Škola informuje žáky o demokratických hodnotách a principech lidských práv a tolerance, seznamuje žáky s extremismem a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismem, xenofobií a antisemitismem a možnostech sankcí za projevy extremismu. Formou různých aktivit vede žáky k výchově k toleranci a podporuje dobré vztahy ve třídě/škole.

#### **Řešení a postup:**

Méně výrazné projevy může řešit pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, školního psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace. V případech závažnějších forem homofobních projevů, zejména rozvinuté šikany je vhodné kontaktovat příslušné orgány – Policii ČR a příslušný OSPOD.

Informuje ZZ. Postup – viz šikana.



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – VANDALISMUS

*Vandalismus patří mezi jevy rizikové, škodlivé a jdoucí proti stávajícím společenským normám.*

*Jako **vandalismus** se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv – většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Často k němu dochází pod vlivem alkoholu nebo jiných drog.*

*Pod vandalismus řadíme projevy chování, které jsou namířené proti druhé osobě či skupině lidí a jejich majetku. Jedná se např. o poškozování a ničení veřejného a soukromého majetku či věcných hodnot, ničení přírody, kulturních a společenských objektů.*

*Vandalismus bývá páchan často ve skupinách, např. vrstevnických partách. Někdy ho lze proto vnímat jako projev skupinového protestu, provokace, upozornění na sebe. Toto chování bývá typické zejména pro dospívající. V některých případech může být specifickým projevem agresivního chování sloužící např. k uvolnění nahromaděné frustrace.*

*Ve škole se jedná nejčastěji o poškozování školního majetku či věcí spolužáků. Útoky na věci mají za následek jejich úplné zničení (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, zničené školní pomůcky, učebnice, části oblečení apod.). Mezi poškozování školního majetku řadíme také sprejerství (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku apod.). Primárním motivem sprejerství nemusí být záměrné poškození majetku, ale např. kreativní vyjádření sebe sama u dospívajícího jedince (avšak společensky netolerovaným způsobem).*

#### **Prevence:**

Primární prevence v oblasti vandalismu je zaměřena na celou populaci mladé generace, tj. na osoby, u kterých ještě nedošlo k projevům tohoto rizikového chování. Jejím cílem je eliminace rizikových faktorů, podpora společensky žádoucího chování, rozvoj kladného vztahu ke společnosti, k sociálnímu

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

prostředí, podpora tvorby společensky žádoucích hodnotových žebříčků, prosociálního chování, zdravého životního stylu a duševního zdraví.

V rámci sekundární prevence je cílem včas diagnostikovat problém a určit výchovné, léčebné a jiné opatření k řešení. Je orientována již na osoby rizikové – u kterých je pravděpodobný výskyt společensky nežádoucího a nebezpečného chování, nebo u nich k výskytu rizikového chování již došlo.

Terciální prevence se zaměřuje na konkrétní osoby, u kterých se rizikové chování projevuje, a na příčiny vzniku daného jevu. Cílem je předcházení zhoršování vzniklého stavu a recidivě, eliminace následků, resocializace a reedukace.

Základním a optimálním řešením rizikového chování je primární a sekundární prevence. Prevence, která zajistí, že dítě či adolescent vůbec nedozrají do fáze, kdy k uspokojování svých potřeb použijí hrubou sílu nebo se zaměří na protiprávní chování.

**Mezi prvky efektivní primární prevence patří interaktivní programy v menších skupinách, vytváření dobrého klimatu ve třídě a skupině, programy pomáhající žákům odolávat sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, osvojování a rozvoj sociálně emočních dovedností a kompetencí, konstruktivní zvládání konfliktů a zátěžových situací, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení, posilování odvahy, stanovování realistických cílů, zvládání úzkosti a stresu.**

### **Praktická východiska vzniku rizikového chování:**

Snížením příležitostí jednat protiprávně ve školském zařízení a dopouštět se vandalismu, snížíme i četnost samotných případů. Možná řešení:

- Fyzický dohled nad žáky – „dozory“ i o přestávkách v prostorách, kde se žáci mohou pohybovat.
- Organizované přestávkové aktivity – nabídnutím nějaké aktivity či zaměstnání může nahradit nudu u žáků a tím předcházet úmyslnému ničení majetku.

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

### Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Odpočinková (relaxační) místa – tato místa mohou přitahovat žáky k různým rozhovorům, kontaktům atd.
- Resocializační pedagogiky (resocializační divadlo, sportovní aktivity, dramaterapie, muzikoterapie, výtvarné aktivity).
  - Komunikace se žáky
  - Vytváření vhodného klimatu ve škole, třídě
  - Netolerance jakéhokoli závadového chování
  - Zakotvení podmínek zacházení se školním majetkem, včetně sankcí a náhrad do školního řádu, a prokazatelné seznámení žáků a rodičů s tímto nařízením
  - Výchova prací – optimálním řešením náhrady škody je uvedení poškozené věci do původního stavu viníkem (u žáků 2. stupně ZŠ a střední školství) či za pomoci rodičů (žáci 1. stupně ZŠ), a to vlastními silami, lidskou, fyzickou prací (za předpokladu, že ještě lze vandalsky poškozenou věc opravit).
    - Průběžná prevence během celého školního roku
    - Trénink zvládnání vlastní agresivity, nácvik odolnosti proti stresu v indikovaných případech

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – ZÁŠKOLÁCTVÍ

*Záškoláctvím se rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka ve škole, a to i opakovaná, která je způsobena zpravidla úmyslně žákem nebo osobami odpovědnými za jeho výchovu, která trvá obvykle po celý vyučovací den (případně po určitou část vyučování, např. v odpoledních hodinách nebo jen v některých předmětech). Cílem je vyhnout se přítomnosti ve vyučování nebo pouze v některých vyučovacích hodinách.*

#### Rozlišujeme několik kategorií záškoláctví:

- **Záškoláctví pravé** – žák do školy nedorazí, ačkoli rodiče si myslí, že do školy šel a účastnil se vyučování.
- **Záškoláctví skryté** – žák do školy nedorazí, a to s vědomím rodičů. Tento jev může mít více příčin, od odmítavého postoje rodičů ke vzdělání či ke škole, přes neschopnost rodiče prosadit vůči dítěti svou vůli, potřebu výpomoci dítěte v domácnosti, až po případy, kdy děti úspěšně předstírají zdravotní komplikace. Vzhledem k tomu, že v těchto případech rodiče žákovu nepřítomnost omlouvají, vyžaduje odhalování tohoto nežádoucího jevu zvýšenou pozornost ze strany pedagogických pracovníků, které není možné omezit pouze na přijetí omluvenky (žákovi bývá pravidelně nevolno např. v termínech písemných prací z určitého předmětu apod.).
- **Záškoláctví interní** – žák do školy dorazí a během vyučování na určitý časový úsek (např. na některou hodinu) odejde. Tento jev bývá rovněž označován jako „útěk ze školy“.
- **Záškoláctví impulzivní** – žák se rozhodne náhle, impulzivně. Neúčast ve vyučování je jeho bezprostřední reakcí na okamžitý podnět.
- **Záškoláctví plánované** – jedná se o promyšlené, dopředu naplánované jednání, jehož prostřednictvím se žák účelově vyhýbá situacím spojeným se školou (zkoušení, určitý předmět, kontakt s určitou osobou – neoblíbený učitel, jiný zaměstnanec školy, jiný žák).

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### Prevence:

Ustanovení § 22 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů stanoví povinnosti žáků a zákonných zástupců následujícím způsobem:

### Žáci základních a středních škol jsou povinni:

- řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat,
- dodržovat školní řád, předpisy a pokyny k bezpečnosti a ochraně zdraví, s nimiž byli seznámeni,
- plnit pokyny pedagogických pracovníků.

### Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou mj. povinni:

- zajistit, aby žák docházel řádně do školy
- osobně se zúčastnit projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání dítěte na vyzvání ředitele školy
- dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu se školním řádem,
- informovat školu o skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání, jakož i o jejich změnách.

Školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se nejprve obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka.

Režim docházky do školy stanovuje školní řád.

### Postup:

- Při neomluvené absenci **do 10 hodin u žáka 1. stupně a do 12 hodin u žáka 2. stupně** za dané čtvrtletí školního roku škola kontaktuje zákonného zástupce a věc řeší s ním

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Pokud má žák 1. stupně **víc než 10 neomluvených hodin** a žák 2. stupně **víc než 12 neomluvených hodin** za dané období školního roku, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se výchovné komise účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu
- Pokud se nepodaří problém týkající se povinné školní docházky vyřešit vlastními silami a k cíli nevede ani svolání výchovné komise, škola v případě podezření ze spáchání přestupku může k příslušnému orgánu podat podnět k zahájení řízení o přestupku, tj podnět k zahájení řízení z moci úřední ve smyslu § 42 správního řádu, a to: **-u žáka 1. stupně přesáhne 25 hodin v daném čtvrtletí školního roku**

**- u žáka 2. stupně přesáhne 30 hodin v daném čtvrtletí školního roku**

Dokumentaci škola zašle i na OSPOD.

- **Na Policii ČR** nebo státní zastupitelství se škola obrací pouze v **nejzávažnějších** případech. Při předání jinému orgánu škola rovněž poskytne zprávu, v níž je problematické chování popsáno, a záznam o opatřeních školy k řešení výchovného problému nezletilého žáka a v kopii zasílá také na OSPOD.
- Pozornost věnujeme i **zvýšené omluvené absenci**. Zvýšené množství zameškaných vyučovacích hodin, ačkoli řádně omluvených, je nežádoucí a může být projevem skrytého záškoláctví, kterému je také třeba věnovat patřičnou pozornost a včas proti němu zakročit. Je tedy třeba evidovat omluvenou absenci také ke konci každého čtvrtletí školního roku. V případě, že třídní učitel zpozoruje podezřelý nárůst omluvené absence (přes 50 % vyučovacích hodin) za čtvrtletí školního roku, je na místě, aby se podrobněji zabýval věrohodností důvodů nepřítomnosti. Pokud je důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16 Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

se třídní učitel nebo ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka a požádat jej o vysvětlení, případně sdělit, že příště bude vyžadovat potvrzení od lékaře.

Sankcionovat lze pouze zaviněné porušení povinnosti žáka. Nelze tak trestat žáka za pochybení jiné osoby, např. rodiče bránící žákovi ve školní docházce, čistě na základě např. dosažení určitého počtu neomluvených hodin. Promítat pochybení jiných osob do hodnocení chování žáka je zcela nepřijatelné.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – KRÁDEŽE

*Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Drobné krádeže se vyskytují ve všech školách a všech stupních vzdělávací soustavy. Stejně jako v předchozím případě jsou důvody tohoto chování různé a pro vypořádání se s daným jevem je nutné se jimi vždy v konkrétním případě zabývat.*

#### **Prevence:**

Učitelé informují žáky o tom, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání.

Užitečné formy vštěpování bývají nejrůznější příběhy, při kterých děti buď dojme, anebo rozčílí následek takového jednání.

Do školního řádu škola zapracuje sankce, které použije v případě, že se někdo dopustí krádeže při poskytování školských služeb nebo při s nimi přímo souvisejících činnostech.

#### **Postup při řešení:**

- Vyslechnutí svědků, viníka
- Kontaktování ZZ, vymáhání náhrady škody
- Pokud se jedná o škodu většího rozsahu nebo ten, kdo ji způsobil nebo jeho ZZ není ochoten škodu zaplatit, pak škola kontaktuje příslušné orgány – Policie ČR a příslušný OSPOD
- Škola sepíše závěrečnou zprávu (kdo – co – kdy – kde – jak – proč – čím)

**Pozor -** škoda většího rozsahu (škoda větší dle trestního zákoníku je 100.000,- Kč, škoda velkého rozsahu dle trestního zákoníku je 10.000.000,- Kč, viz. § 138) škoda nikoli nepatrná 10.000,- Kč je hranice pro trestný čin.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 10.000,- Kč (a je to bez použití násilí – překonání překážky, není to vloupání) jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění.



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

Škoda na odcizené věci od 10.000, - Kč výše je trestným činem krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku. V případě, že byla odcizena věc s hodnotou menší než 10.000, -Kč, ale bylo použito násilí – vypáčená skříňka, šatna, šuplík...nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci – loupež, jedná se vždy o trestný čin.

### **Komu a kdy nahlásit?**

- Škola vždy a ihned informuje rodiče poškozeného a rodiče zloděje.
- Policii ČR hlásíme v případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíme také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.
  - Příslušnému OSPODu hlásíme v případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**KRIZOVÝ PLÁN – TABÁKOVÉ VÝROBKY, VÝROBKY URČENÉ KE KOUŘENÍ A NIKOTINOVÉ SÁČKY**

*Užívání tabákových výrobků u dětí a dospívajících se vyskytuje převážně v následujících vzorcích:*

- *Experimentování – iniciační pokusy o užívání tabáku a nikotinu, první experimenty*
- *Příležitostné užívání – méně než 1 cigareta / 1 užití týdně*
- *Pravidelné užívání – alespoň 1 cigareta/1 užití týdně*
- *Denní užívání – alespoň 1 cigareta/1 užití denně*

**Dělení výrobků podle platné legislativy:**

1. *Tabák – listy a jiné přírodní zpracované nebo nezpracované části rostlin tabáku, včetně expandovaného a rekonstituovaného tabáku.*

2. *Dýmkový tabák – tabák výhradně určený pro užití v dýmce, který se může užívat prostřednictvím postupného spalování.*

3. *Tabák určený k ručnímu balení cigaret – takový tabák, který spotřebitel může použít pro vlastní balení cigaret.*

4. *Bezdymný tabák – takový tabákový výrobek, jehož užití nezahrnuje postupné spalování, a to včetně žvýkacího a šňupacího tabáku a tabáku určeného k orálnímu užití.*

5. *Žvýkací tabák – je bezdymný tabák určený výhradně ke žvýkání.*

6. *Šňupací tabák – je bezdymný tabák určený pro užívání nosem.*

7. *Tabák určený k orálnímu užití – všechny tabákové výrobky vyrobené zcela nebo částečně z tabáku určené k užívání ústy kromě těch, které jsou určeny k inhalaci nebo žvýkání, v prášku nebo ve formě jemnozrnných granulí nebo v*

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

*jakékoli kombinaci těchto forem, nabízené zejména v sáčkových porcích nebo v porézních sáčcích.*

*8. Cigareta – tabákový provazec, který se užívá prostřednictvím spalovacího procesu.*

*9. Doutník – tabákový smotek, který se užívá prostřednictvím spalovacího procesu.*

*10. Nikotinový sáček bez obsahu tabáku – výrobek bez tabáku obsahující nikotin, který je určený pro orální užití.*

*11. Doutníček – je doutník o hmotnosti nejvíce 3 g.*

*12. Tabák určený pro vodní dýmku – tabákový výrobek určený pro kouření ve vodních dýmkách.*

*13. Nový tabákový výrobek – takový tabákový výrobek, který není cigaretou, tabákem určeným k ručnímu balení cigaret, dýmkovým tabákem, tabákem určeným do vodních dýmek, doutníkem, doutníčkem, žvýkacím tabákem, šňupacím tabákem nebo tabákem určeným pro orální užití a byl uveden na trh po 19. květnu 2014.*

*14. Bylinný výrobek určený ke kouření – výrobek, jehož základem jsou rostliny, byliny nebo ovoce, a který neobsahuje žádný tabák a může se užívat prostřednictvím inhalace ústy nebo nosem a jeho užívání zahrnuje postupné spalování.*

*15. Elektronická cigareta – výrobek, který lze použít pro užívání výparů obsahujících nikotin nebo jiných výparů prostřednictvím náustku nebo jakákoli součást tohoto výrobku, včetně zásobníku, nádržky i zařízení bez nádržky nebo zásobníku; elektronická cigareta může být jednorázová nebo opětovně naplnitelná pomocí náhradní náplně nebo nádržky nebo opakovaně použitelná pomocí jednorázových zásobníků.*

*16. Náhradní náplň elektronické cigarety – je nádobka s tekutinou, která může obsahovat nikotin, a kterou lze opakovaně naplnit elektronickou cigaretu.*

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

17. *Složka tabákového výrobku – tabák, přísady, papír, filtr, inkoust, kapsle, lepidlo, jakákoli další látka či prvek přítomný v konečném tabákovém výrobku nebo výrobku, který souvisí s tabákovým výrobkem.*

18. *Přísada tabákového výrobku – látka s výjimkou tabáku, která byla přidána do tabákového výrobku, jednotkového balení nebo jakéhokoli vnějšího obalu.*

19. *Příchuť tabákového výrobku – jasně rozpoznatelná vůně nebo chuť jiná než tabáková (např. přísada nebo kombinace přísad – ovoce, koření, alkohol, cukrovinky, mentol, vanilka, ...).*

20. *Výrobky souvisejícími s tabákovými výrobky jsou elektronické cigarety, náhradní náplně do elektronických cigaret a bylinné výrobky určené ke kouření.*

21. *Rekonstituovaný tabák – tabáková fólie vyrobená spojením jemně rozdrobeného tabáku, tabákového odpadu a tabákového prachu.*

22. *Jednotkové balení – nejmenší jednotlivé balení tabákového výrobku nebo výrobku souvisejícího s tabákovými výrobky, který je uveden na trh.*

23. *Aroma – přísada dodávající vůni nebo chuť.*

**Mezi nejčastěji užívané formy tabákových a nikotinových výrobků patří:**

- *Cigarety*
- *Doutníky*
- *Dýmky*
- *Vodní dýmky*
- *Šňupací tabák*
- *Žvýkáací tabák*
- *Porcovaný tabák*
- *Elektronické cigarety*
- *Zahříváný tabák*

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- *Nikotinové sáčky*

Škola vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání tabáku v prostorách školy v době školního vyučování včetně všech mimoškolních akcí i mimoškolní činnosti.

Zajistí ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky tabáku v prostorách školy v době školního vyučování včetně všech mimoškolních akcí i mimoškolní činnosti.

Ve školním řádu jasně vymezí zákaz užívání tabáku a nikotinových výrobků ve škole, jejich nošení do školy.

Poskytuje žákům věcné a pravdivé informace o tabáku formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji – ve výuce.

Působí preventivně na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.

### **Konzumace tabáku a nikotinových výrobků ve škole**

Pokud je žák přistižen ve škole nebo na školní akci:

- Pedagogický pracovník informuje zákonného zástupce žáka.
- Podle závažnosti pedagogický pracovník intervenuje u daného dítěte.
  - Problém řešíme na úrovni učitel – dítě – rodič.
  - Pokud je vyhodnoceno, že žákovi hrozí nebezpečí, tak je volána záchranná služba a Policie ČR.
  - Škola vyvodí výchovná opatření dle školního řádu.
  - Je sepsána závěrečná zpráva.
  - Pokud rodiče užívání tabáku u dítěte dlouhodobě nereflektují a opakovaně s pedagogickým pracovníkem /školou nespolupracují, je možné v krajním případě kontaktovat OSPOD.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### Distribuce tabáku a nikotinových výrobků ve škole

- Pokud má škola podezření o distribuci tabáku ve škole, ihned kontaktuje a informuje Policii ČR.
- Informuje také zákonné zástupce a příslušný OSPOD.

### Nález tabáku ve škole nebo zadržení tabáku a nikotinových výrobků u žáka

- Tabák zabaví, vloží do obálky s datem, časem a místem nálezu nebo zabavení a ohlašuje to rodičům, nesmí ovšem žáky prohledávat, tabákový výrobek předá na základě zápisu o jeho zajištění zákonnému zástupci.
- Pedagogický pracovník může žáka vyzvat k vydání těchto tabákových výrobků (nesmí je však bez souhlasu zabavit), volně položené tabákové výrobky odstraní z dosahu osob mladších 18 let.

### Intervence v případě žáků – kuřáků

- Individuální přístup formou krátkého rozhovoru tzv. **krátká intervence 5P:**
  - 1. Ptát se** – zmapování kouření u daného žáka (kolik cigaret kouří, zda užívá e-cigaretu, zda se již pokoušel odvykat apod.).

#### Příklady otázek:

- Jak to máš s kouřením?
- Ve vaší třídě se někdo kouřením netají, jak jsi na tom ty?
- Máš představu, kolik vykouříš cigaret za týden?
- Máš nějakou zkušenost s e-cigaretou? Jaké to bylo?

- 2. Pojmenovat rizika** – jednoduché a jasné popsání rizik vyplývajících z užívání tabáku u daného žák/žákyně.

#### Příklady odpovědí:

- Kouření tě musí stát hodně peněz, spočítej si to.
- Kouření zhoršuje kvalitu pleti, způsobuje hlavně akné.
- Také můžeš mít horší kvalitu vlasů a zažloutlé zuby.
- Tvé slečně/tvému příteli nemusí být příjemné, když jí/jemu dáš pusu po cigaretě. Někdo říká, že je to jako líbat popelník.
- Kouření zhoršuje fyzický výkon. Jde to proti tvým tréninkům, kterým dáváš hodně času a energie.

- 3. Podpořit motivaci** – rychlé zmapování a podpora motivace k odvykání.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### Příklady otázek:

- Co se ti na kouření líbí?
- Je něco, co ti na kouření vadí?
- Přemýšlel jsi o tom, že přestaneš?
- Co ti brání, abys přestal?

**4. Předat kontakt** – předchozí kroky by u žáka měly vést k vyvolání rozporu týkajícího se vlastního kouření, postupnému uvědomění negativních následků a posílení motivace ke změně. Pokud žák projeví zájem, pedagog by mu měl předat kontakty na podrobnější informace nebo odborné služby (např. webové stránky [www.koureni-zabiji.cz](http://www.koureni-zabiji.cz) nebo [www.bezcigaret.cz](http://www.bezcigaret.cz)).

**5. Plánovat další setkání** – v závěru rozhovoru je vhodné ocenit žákovu otevřenost. Dále by mělo následovat stručné shrnutí hlavních výstupů intervence (nejlépe za strany žáka), případně zodpovězení doplňujících dotazů. Posilování motivace je kontinuální proces, proto by měl pedagog dohodnout se žákem termín, kdy se s ním bude znovu bavit o tom, zda došlo k nějaké změně (např. zda vyhledal nabídnutou odbornou pomoc). Vhodný interval je přibližně 14 dní až měsíc a lze se takto setkávat opakovaně.

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

## KRIZOVÝ PLÁN – NÁSILÍ VE ŠKOLNÍM PROSTŘEDÍ, KTERÉ PŘICHÁZÍ Z VNĚJŠÍHO I VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ

*Krizové situace spojené s násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové chování, které je vyvoláno krizovou situací, která přichází z:*

- *vnitřního prostředí – řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, kyberšikana, vandalismus a další (viz Přílohy Metodického doporučení), útok na školu ze strany dětí/žáků/studentů (dále jen žáci), případně ze strany pedagogů.*
- *vnějšního prostředí – řešení konfliktů neadekvátním způsobem, násilí způsobené osobou, která navštívila školu – obvykle rodič/rodiče žáka, násilí způsobenému osobou/osobami, která vnikla do školy nebo jejího okolí a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky, pedagogy a další pracovníky školy.*

### Prevence:

Učitelé soustavně hovoří se žáky o různých nebezpečích jak ve škole, tak i mimo ni.

Formou interaktivních aktivit je učí, jak reagovat v krizových situacích, co v těchto situacích dělat.

### Krizový plán při aktivním útočnickovi ve škole:

#### USB

- **Uteč** – pokud je útočník daleko a jsme schopni bezpečně utéct, utečeme mimo budovu školy, VŽDY JE NA PRVNÍM MÍSTĚ BEZPEČNOST NAŠE A ŽÁKŮ
- **Skryj se** – skryj se v učebně podél zdi, kde jsou dveře, zamkni, zabarikáduj se, veškerou elektrotechniku vypni, zhasni, zatáhni žaluzie, buď tiše na vyčkvej na pokyny Policie ČR nebo vedení školy
- **Bojuj** – pokud nelze jinak, při útoku bojuj, použij jakýkoliv nástroj – kružítko, pravítko, židli....opět je důležitá BEZPEČNOST NAŠE A NAŠICH ŽÁKŮ. Nikdy neriskuj víc, než musíš!

.....viz leták na nástěnce školního metodika prevence ve sborovně.



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – NETOLISMUS

*Termínem netolismus označujeme závislost (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména:*

- *počítačové hry,*
- *sociální sítě,*
- *internetové služby (různé formy chatu),*
- *virální videa,*
- *mobilní telefony,*
- *televize aj.*

Škola zajistí prevenci ohledně závislosti na herních automatech, počítačových hrách, sociálních sítích atd.

V době pandemie Covid - 19 mohou být žáci více závislí na výše uvedených technologiích – naše škola je z důvodu sociokulturně znevýhodněného prostředí rodin off-line.

Škola zajistí vhodnou intervenci u rizikových jedinců – změny v chování.

Učitel ale není terapeut, takže dítěti a rodině pouze zprostředkuje zpětnou vazbu o chování a rizicích závislosti a doporučí, popř. zprostředkuje kontakt s psychologem nebo lékařem.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

*Sebepoškozování (automutilace, selfharm) je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody. Přestože člověk neznalý problematiky může sebepoškození lehce vnímat jako pokus o sebevraždu, smrt při sebepoškozujícím aktu na rozdíl od sebevražedného pokusu není v naprosté většině případů motivem a cílem jednání (ač je ve skupině poškozujících se dětí a mladistvých statisticky osmkrát vyšší výskyt sebevražd než v běžné populaci).*

*Za patologické sebepoškození se obecně nepovažuje poranění, které je v dané kultuře tolerované a jehož primárním cílem je dekorace těla (v naší kultuře typicky piercing a tetování), sexuální uspokojení, spirituální zážitek v rámci rituálních praktik či začlenění se do skupiny vrstevníků nebo demonstrace vlastní hodnoty mezi nimi (snaha být „cool“ a „in“).*

*Existují různé způsoby sebepoškozování (dále také jako SP) s rozdílnou závažností poškození. Nejčastěji pozorovaným sebepoškozujícím (automutilačním) chováním je*

- řezání (žiletkou, střepem atd.)
- pálení kůže.

*Jinými formami jsou*

- škrábání,
- píchání jehlou,
- rozrušování hojících se ran,
- značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí,
- obrušování popálené kůže,
- kousání, údery, nárazy,
- dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další.

*Sebepoškozování se může týkat kterékoliv části těla, nejčastějším místem poškození však bývají ruce, zápěstí a stehna. Závažnost poškození může sahát od povrchových ran až po poranění vedoucí k trvalému znetvoření.*

## Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16 Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

Škola zajistí prevenci ohledně zdravého životního stylu.

Škola zajistí vhodnou intervenci u rizikových jedinců, zprostředkuje kontakt se školním psychologem.

Učitel ale není terapeut, takže dítěti a rodině pouze zprostředkuje zpětnou vazbu o chování a doporučí, popř. zprostředkuje kontakt s psychologem nebo lékařem.

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ

*Pod pojmem „sekta“ rozumíme v kontextu primární prevence rizikového chování určitou ohraničenou sociální skupinu, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.*

Z hlediska prevence je klíčová oblast důsledků pro duševní a somatické zdraví, sociální postavení, ekonomickou oblast, ojediněle též trestně-právní důsledky (nabádání či podpora trestné činnosti páchané v zájmu sekty).

#### **Prevence:**

- Učitelé seznamují žáky s riziky a praktikami (myšlenkovou ideou) těchto (různých) skupin
- Učitel by měl vědět o existenci a znát základní charakteristiku konkrétních sekt v České republice
- Učitel by měl naučit žáky rozlišovat mezi sektou a tradičním náboženstvím a možnostmi pojetí/výkladu tradičních náboženství
- Učitel by měl seznámit žáky s možnými riziky vstupu do sekty a s procesem závislosti na sektě (manipulace, pronásledování, pocity viny a méněcennosti, zmocňování se majetku členů, využívání profesního či mocenského postavení členů apod.)
- Učitel by měl umět diskutovat se žáky o dané tematice a snažit se odpovědět na případné dotazy

**Pokud učitel zjistí, že žák je členem nějaké náboženské skupiny, ihned o této skutečnosti informuje ZZ.**

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

### **KRIZOVÝ PLÁN – RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ**

*K rizikovému sexuálnímu chování patří předčasný začátek pohlavního života (do této skupiny se řadí také zvýšená konzumace pornografie před 15. rokem života), vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuita, prostituční chování, prezentování vlastních explicitně erotických materiálů na internetu, krvavé sexuální praktiky, vaginální, anální a orální styk bez použití kondomu mimo dlouhodobé partnerství, kde se předpokládá věrnost partnerů.*

*Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí.*

*U dětí a dospívajících mohou na rizikovost upozornit jednak nevhodné sexuální projevy, jakými jsou například nutkavá masturbace nebo atypický sexuální vývoj (je potřeba je odlišit od projevů normální sexuální zvědavosti, experimentace s vlastním tělem i tělem druhých dětí), jednak projevy nesexuální, které se následně mohou rozvinout až do sexuální deviace. U chlapců může docházet k nárůstu fyzické agrese, u dívek spíše k sebepoškozování.*

#### **Prevence:**

Učitelé seznamují žáky se základními sexuálními pojmy, učí je rozeznávat nebezpečí a učí je znát svá práva, a to vždy přiměřeně k věku dítěte.

Dobrá sexuální výchova rozvíjí a pomáhá utvářet nejen chování, ale i postoje a dovednosti dítěte, klade akcent na práva a důstojnost každého člověka.

Škola zajistí vhodnou intervenci u rizikových jedinců.

Škola kontaktuje příslušné orgány.

Učitel ale není terapeut, takže dítěti a rodině pouze zprostředkuje zpětnou vazbu o chování a doporučí, popř. zprostředkuje kontakt s psychologem nebo lékařem.

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

*Subkultury jsou přirozenou součástí života dospívajících, inklinace k nim se tedy začíná výrazně projevovat od cca 13. roku života. V rámci psychického vývoje tato příslušnost představuje důležitou součást přechodu mezi dětstvím a dospělostí. Umožňuje dospívajícímu především odpoutat se od pasivního následování hodnot rodičů a autorit, vytváří předpoklad pro budoucí tvorbu vlastní identity v rámci společnosti a představuje první krok v rámci nacházení vlastní svébytnosti (proces individuace).*

*Přestože je přínos subkultur pro psychický vývoj dospívajícího zřejmý, negativním dopadem příslušnosti k některým subkulturám může být osvojení si některých forem rizikového chování, nejčastěji různé formy závislostního jednání (konzumace nejrůznějších drog či ulpívání na jednom typu činnosti).*

#### **Prevence:**

- Učitelé seznamují žáky s riziky a praktikami (myšlenkovou ideou) těchto (různých) subkultur.
- Učitel by měl vědět o existenci a znát základní charakteristiku konkrétních subkultur v České republice
- Učitel by měl seznámit žáky s možnými riziky vstupu do subkultury a s procesem závislosti
- Učitel by měl umět diskutovat se žáky o dané tematice a snažit se odpovědět na případné dotazy

**Pokud učitel zjistí, že žák je členem nějaké subkultury, ihned o této skutečnosti informuje ZZ.**

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **KRIZOVÝ PLÁN – HAZARDNÍ HRANÍ**

*Jako hazardní hraní či hráčství lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik.*

Škola zajistí prevenci ohledně závislosti na herních automatech – ve výuce a v rámci preventivního programu Hra na hraně.

Škola zajistí vhodnou intervenci u rizikových jedinců – změny v chování.

Učitel ale není terapeut, takže dítěti a rodině pouze zprostředkuje zpětnou vazbu o chování a rizicích závislosti a doporučí, popř. zprostředkuje kontakt s psychologem nebo lékařem.

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

### KRIZOVÝ PLÁN – ŽÁCI S PAS

*Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. V Mezinárodní klasifikaci nemocí (MKN - 10) jsou označovány jako pervazivní (všepronikající) vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, jiné pervazivní vývojové poruchy, pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná.*

*Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:*

- *sociální interakce a sociálního chování,*
- *verbální i neverbální komunikace,*
- *v oblasti představivosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit*

*Stupeň závažnosti poruch bývá různý, typická je také značná variabilita projevů. I v případě nejlehčích forem postižení zhoršují sociabilitu a ztěžují zařazení jedince do společnosti.*

Škola spolupracuje se ZZ a příslušnými zdravotnickými zařízeními.

Učitelé jsou seznámeni s projevy chování u daného žáka. Učitel pak seznamuje třídu s tímto atypickým chováním. Pracuje se žáky /třídou na dobrém klimatu třídy a dobrých vztazích ve třídě.

Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS



Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS**

**Jméno a příjmení žáka:**

**Datum narození:**

**Místo trvalého pobytu:**                      **Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon**  
(v případě zletilého žáka na kontaktní osobu)

**Název a adresa školy/školského zařízení, ročník:**

**Ošetřující lékař/odborný lékař:**

(na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog atp.)

**Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:**

**Třídní učitel:**

**Druhý pedagog ve třídě:**

**Asistent pedagoga:**

**Ostatní vyučující žáka:**

**Vychovatel/vychovatelka:**

**Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce atd.):**

**Aktuální zdravotní stav žáka:**

**Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):**

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Popis obtíží žáka** (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):

**Doporučený postup prevence vzniku problémových situací** (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodně nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

**Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala** (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek, kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky, např. linku 155):

**Podpisy informovaných osob** (všech, kteří jsou s žákem v interakci v době jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení):

**Podpis žáka:**

**Podpis zákonného zástupce/kontaktní osoby v případě zletilého žáka:**

**Místo, datum:**

**Zpracoval/a:**

**Podpis ředitele školy:**

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **KRIZOVÝ PLÁN – DUŠEVNÍ ZDRAVÍ**

*Duševní zdraví zahrnuje emocionální, psychickou a sociální pohodu. Světová zdravotnická organizace ho definuje jako: „stav pohody (wellbeing), kdy každý jedinec realizuje svůj vlastní potenciál, dokáže se vyrovnat s běžnými životními stresy, dovede pracovat produktivně a užitečně a je schopen přispívat své komunitě.“*

*Hranice mezi duševním zdravím a nemocí není jasně dána. Přechod mezi stavem zdraví a nemocí nebývá skokový, prohlubuje se naše neschopnost fungovat ve vnějším světě a zvládat běžné situace, zátěže a vztahy.*

Varovné příznaky psychické krize (čeho by si měl pedagog všimnout):

- nestálá nálada
- vysoká popudlivost, podrážděnost
- rigidní myšlení a neflexibilní vzorce zvládání náročných situací
- neschopnost vnímat či chápat realitu
- tendence žít ve fantazijním světě
- představy o své významnosti střídající se s pocity méněcennosti
- úzkost – zvláště při náznaku mírné tělesné nemoci nebo drobného zklamání
- nejistota týkající se sexuální identity či orientace
- silné přesvědčení o svojí pravdě
- přehnané projevy nadřazenosti, odmítání nebo provokativního chování vůči spolužákům, učitelům, rodičům, které mohou maskovat silný pocit nejistoty a méněcennosti
- častý pocit rozčarování či nespravedlnosti

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### Jak postupovat:

- Vést se žákem podpůrný rozhovor (učitel, členové ŠPP, s tím, komu žák důvěřuje) – cílem je poskytnout podporu, že na to není žák sám, lze s tím něco dělat, domluva s žákem na dalším postupu, kontaktovat zákonného zástupce (vhodný je důvěrný vztah mezi učitelem, žákem i jeho rodinou).
- Pedagog poskytne žákovi i jeho rodině základní informace k dané problematice a možnostem řešení situace.
- Pedagog nedagnostikuje a ni neléčí!!!! Zprostředkuje kontakt žáka s rodiči, popř. s příslušnými odborníky.
- S žákem spolupracuje pedagog, ke kterému má žák důvěru.
- Pedagog může sdílet situaci se členy ŠPP pro podporu v dalším postupu.
- V případě potřeby pedagog doporučí rodičům kontaktování odborného pracoviště.
- Škola rodičům nabídne spolupráci – spoluvytváří podpůrné a přijímací prostředí pro žáka.
- V případě medikace pamatujeme na to, že může mít vliv na vzdělávání žáka.
- V případě odmítavého či nespolupracujícího rodiče se může pedagog obrátit na psychologa spádové PPP poradny s žádostí o metodickou podporu pro práci s daným žákem, a to i proti vůli rodičů. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD. Tak může učinit i dítě bez vědomí rodičů (zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí).
- V případě bezprostředního ohrožení zdraví dítěte či jeho okolí je na místě volat rychlou záchrannou službu – 155.

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### Doporučení pro „první kontakt s žákem:

- zvolit příjemné místo pro nás i žáka, pro rozhovor mít dostatek času, navodit bezpečnou a příjemnou atmosféru
- věnujme se výhradně žákovi – nezvedejme telefony, nepouštějme do místnosti ostatní pedagogy
- naslouchejme, nehodnoťme, buďme podpůrní, oceňme to, že se nám žák svěřil, povzbuzujme
- zmapujme dostupné žákovy zdroje, které by mohly v řešení situace pomoci
- naplánujme společné další kroky, domluvme se na tom, které informace jsou důvěrné a s kterými budeme dál „zacházet“ ve smyslu sdílení s nezbytným okruhem dalších lidí, kteří se budou na realizaci podpory podílet, NIKDY NESLIBUJME, ŽE TO ZŮSTANE JEN MEZI PEDAGOGEM A ŽÁKEM!
- nezapomínejme na svoje profesní i osobní limity
- nebojme se využít supervizi

### Síť kontaktů:

- **Psychiatrická nemocnice v Kroměříži, Dětské oddělení** – tel.č.: 573 314 111
- **Pedagogicko psychologická poradna Přerov**, tel.č.: 581 217 760, 581 208 014
- **Centrum Anabell** – linka 774 467 293 – telefonická krizová pomoc pro problematiku spojenou s okruhem poruch příjmu potravy  
**posta@anabell.cz** – internetové poradenství  
[iporada@anabell.cz](mailto:iporada@anabell.cz) – e-mail  
[www.facebook.com/centrum.anabell](https://www.facebook.com/centrum.anabell)

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

[www.instagram.com/anabell.cz](http://www.instagram.com/anabell.cz)

- **Linka důvěry Dětského krizového centra** – linka 241 484 149, 777 715 215
- **Linka bezpečí** – linka 116 111 – nonstop pro děti a studenty do 25 let včetně
- **Linka pro rodinu a školu** – linka 116 000 – nonstop pomoc dospělým ohledně dětí – pro rodiče, příbuzné, pedagogy
- **Modrá linka** – linka 608 902 410, 731 197 477 – pomoc v obtížných situacích pro děti a dospělé

Chat: <https://chat.modralinka.cz/>; e-mail: [help@modralinka.cz](mailto:help@modralinka.cz)

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

## KRIZOVÝ PLÁN – SEBEVRAŽEDNÉ CHOVÁNÍ

*Sebevražda je obvykle dlouhodobý proces s určitým vývojem. Sebevražda může být nešťastným vyústěním vnitřního utrpení. Sebevraždě se dá předejít.*

### Pojmy:

- **Sebevražda** – vědomé a úmyslné ukončení života jedince vlastní rukou
- **Pokus o sebevraždu** – vědomý akt s úmyslem zemřít bez letálního konce (v některých případech může jít o volání o pomoc)
- **Sebevražedné tendence** – chování zahrnující počáteční úvahy o sebevraždě až po rozhodnutí o realizaci sebevražedného úmyslu, objevuje se zde postupné budování plánu, jak ukončit svůj život, který nabírá konkrétní obrysy (člověk má promyšleno kdy, kde a jak sebevraždou zemře).
- **Sebevražedné myšlenky** – jsou definovány jako vlastní myšlenky obsahující suicidální orientované chování, jsou intenzivní, těžko odklonitelné, nutkavé a jedinec se jimi zabývá převážnou část svého času, mohou se projevovat verbálně i neverbálně.
- **Sebezabití** – zabití vlastní rukou, u něhož ale na rozdíl od sebevraždy chybí vědomý úmysl zemřít. Jde o chování, které bývá zapříčiněno vážným duševním onemocněním (např. jedinec má bludy, které ho děsí a před kterými se snaží zachránit, může mít např. pocit, že ho někdo pronásleduje a snaží se mu utéct, proto skočí z okna)
- **Bilanční sebevražda** – jedná se o předem velmi podrobně naplánovaný a racionálně podložený čin, který je často promyšlen dlouhodobě, do detailu a v soukromí.
- **Rozšířená sebevražda** – jde o méně obvyklý jev, ve kterém se suicidálním jednáním ne/dobrovolně podílí více osob (např. rodiče a děti)
- **Postvence** – intervence po sebevraždě, zaměřuje se na pozůstalé po lidech, kteří ukončili svůj život sebevraždou a působí jako sekundární prevence dalších sebevražd

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

- **Nákaza sebevraždou** – proces, při kterém přímá či nepřímá znalost jedné sebevraždy usnadňuje provedení další sebevraždy

Rizikové faktory:

**Na individuální úrovni se nejčastěji jedná o:**

- předchozí pokus o sebevraždu či sebevražedné myšlenky
- zne/užívání alkoholu či jiných návykových látek
- duševní onemocnění (zejména deprese či schizofrenie)
- chronická úzkost
- nízké sebehodnocení
- nízká schopnost regulovat emoce
- nedůvěra v sebe samého
- nízká schopnost zvládat zátěž
- impulzivita
- sebepoškozování
- neheterosexuální orientace (LGBTQ+)
- dlouhodobé tělesné onemocnění
- pocity izolace či nedostatku sociální podpory
- nápodoba v chování
- neúspěchy ve školním prostředí

**Na úrovni rodiny, školy a vztahů:**

- sebevražda v rodině (či blízkém vztahovém okolí)
- duševní onemocnění v rodině



Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

- dysfunkční rodinné zázemí
- traumatické zkušenosti (např. zneužívání, týrání)
- konflikty ve vztazích, disharmonické vztahy či ztráty vztahů
- šikana

**Na úrovni společnosti:**

- dostupnost prostředků k provedení sebevraždy
- role médií (např. nevhodné reportování o sebevraždě)
- stigma (např. lidí s duševním onemocněním)
- diskriminace (např. menšin)
- nedávné sebevraždy v blízkém okolí (např. v obci, ve škole)

Protektivní faktory – snižují riziko sebevražedného chování

**Na individuální úrovni sem patří:**

- odolnost vůči stresorům
- dobrá emoční regulace
- schopnost pozitivního přístupu k problémům
- zdravé sebevědomí
- zážitky úspěchu
- sebedůvěra
- pozitivní aktivity (kde žák něčeho dosahuje, někde je mu dobře, dává mu to smysl...)
- úspěch ve škole
- ochota vyhledat pomoc
- pocity zapojení do kolektivu, sounáležitosti

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### **Na úrovni rodiny, školy a vztahů:**

- silné a zdravé vztahy
- podpora rodiny a přátel
- zdravé modely chování dospělých
- pozitivní atmosféra ve třídě/ škole

### **Na úrovni společnosti:**

- zájem dospělých (např. doktorů, trenérů...)
- dostupnost péče

### Varovné signály:

Především, když se žák začne projevovat významně jinak, než tomu bylo doposud.

### **Změny v chování:**

- samotářství, vyhýbání se kamarádům či oblíbeným činnostem
- potíže se soustředěním
- zhoršený školní prospěch
- rizikové chování (např. užívání návykových látek)
- změna chuti k jídlu
- potíže se spánkem (např. polehávání či pospávání v hodinách)
- potíže ve vztazích ● zanedbávání svého vzhledu
- sebepoškozování
- zabývání se myšlenkami na sebevraždu či ukončení života
- vyhledávání informací o sebevraždě, shromažďování prostředků k vykonání sebevraždy (např. lano, léky)

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

- rozdávání osobních věcí

**V prožívání:**

- náhlé změny nálad
- dlouhodobý smutek, plačtivost
- zvýšená úzkostnost
- podrážděnost, výbuchy vzteku
- vyčerpanost, apatie, pasivita
- nízké sebehodnocení a sebedůvěra

**V komunikaci:**

- ne/ přímé vyjádření, že chce zemřít o Příklad/a bych si být mrtvá. Nechci žít. Kéž bych se nikdy nenarodil/a.
- vyjádření beznaděje o Nic nemá smysl. Můj život nemá smysl.
- vyjádření toho, že je všem na obtíž o Kdybych tu nebyl/a, nikomu bych nechyběl/a.
- psaní deníku či básní, ve kterých se objevuje téma smrti či sebevraždy
- loučení se s ostatními, dopisy na rozloučenou

**Není pravda**, že kdo o sebevraždě mluví, ten ji nespáchá.

**Realita:** Kdo o sebevraždě mluví, pravděpodobně o ní přemýšlí, zejména když o ní mluví opakovaně a ve spojení s dalšími varovnými příznaky. Je důležité o sebevraždě otevřeně mluvit.

**Všechny varovné příznaky je potřeba brát vážně!**

**Pokud si nejste jisti, že situaci zvládnete, vždy kontaktujte někoho ze ŠPP popř. ředitele školy. Nebuďte na tuto situaci sami.**

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**Role školy – jak se zachovat v případě ohrožení žáka suicidálním chováním ve škole**

Prevence:

- téma duševního zdraví není tabu
- pozitivní klima a atmosféra
- dostupnost informací
- funkční školní poradenské pracoviště (ŠPP)
- podpora učitelů – laskavý přístup, zdravé vztahy na pracovišti, příjemná atmosféra a pracovní kolektiv
- přístup učitelů – učitelé jsou všímaví ke svým žákům

Intervence

- mírné riziko – žák má myšlenky na sebevraždu
- střední až vysoké riziko – žák má sebevražedné tendence
- akutní riziko – žák se pokusil o sebevraždu na půdě školy

**Mírné riziko:**

Jedná se o situace, kdy jsou u žáka přítomny sebevražedné myšlenky.

Pedagog se o situaci dozvídá obvykle jedním z těchto způsobů:

- žák se sám svěří
- někdo jiný pedagogovi svěří tyto informace či podezření (např. spolužáci)
- pedagog si všimne varovných signálů

Pokud má pedagog podezření či informace o tom, že žák má myšlenky na sebevraždu, je v první řadě potřeba pracovat se sebou. Pro většinu lidí je rozhovor o sebevraždě nekomfortní, je vhodné se na takový rozhovor vnitřně

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

naladit. Téma je potřeba brát vždy vážně a nebagatelizovat jej. Je vhodné žáka s jeho myšlenkami přijmout. To znamená nesoudit, netrestat a nevyvolávat pocity viny (To bys přece svým rodičům neudělal), stejně tak se nesnažit žákovi předestřít věci, které by určitě měl nebo neměl dělat (Běž si zaběhat, přijdeš na jiné myšlenky), a netlačit na něj. Situaci by pedagog neměl řešit sám a měl by se snažit předejít případnému zděšení, fascinaci tématem či panice. Následuje podpůrný rozhovor (viz níže). Je vhodné, když takový rozhovor vede pedagog, který má s žákem dobrý vztah a také jeho důvěru. Je potřeba na něj mít dostatek času a vhodný prostor, tzn. rozhovor vedeme ideálně pouze ve dvou, bez přítomnosti dalších žáků, a v klidném, bezpečném prostředí. Pokud vnímáte, že se žák chystá říct informace o sebevraždě před vrstevníky, je lepší ho jemně přerušit a pokračovat v rozhovoru hned, ale o samotě, mimo zbylé žáky. Pokud má pedagog možnost, může dopředu takový rozhovor konzultovat např. s kolegy ze školního poradenského pracoviště a připravit se na něj (případně celý rozhovor přenechat na nich). Cílem rozhovoru je vyjádřit zájem o žáka (Zajímá mě, jak se ti daří, co teď prožíváš) a ukázat žákovi, že existuje pomoc.

Vedení podpůrného rozhovoru:

Podpůrný rozhovor vedený pedagogem si můžeme představit jako dvě na sebe navazující části, kde pedagog naslouchá, klade citlivě otázky, poskytuje podporu a vyjadřuje empatii.

V první části jde o navázání kontaktu, tzn. běžný začátek rozhovoru, kde vyjadřujeme zájem o žáka:

- Můžu s tebou chvíli mluvit?
- Mám pocit, že se v poslední době trápíš...
- Mám o tebe strach...
- Vidím, že se v poslední době stráníš ostatních...
- Pozoruji na tobě změny v poslední době... neděje se něco?

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Pojdme si popovídat...

Druhá část rozhovoru obsahuje specificky zaměřené otázky, např.:

- Děkuji, že mi říkáš, jak se cítíš a co prožíváš... chápu to správně, že to, co mi říkáš, znamená, že si chceš ublížit? Pochopil jsem to správně?
- Slyšel jsem, že říkáš, že už nechceš žít... co jsi tím myslel?
- Když o tom takhle mluvíš, znamená to, že si chceš ublížit? Znamená to, že se teď bavíme o sebevraždě?

Pokud žák neodpovídá a nechce mluvit, můžete se ho zeptat, zda není ve škole někdo jiný, s kým by mluvil radši, a můžete nabídnout, že daného člověka společně najdete.

V rozhovoru POUŽÍVAT A PRACOVAT S TICHEM.

Pokud se potvrdí myšlenky na sebevraždu, jsou na místě další kroky, zatímco pedagog je stále s žákem:

- poděkovat žákovi za důvěru o Děkuji ti, že mi to říkáš.
- podpořit žáka o Mohlo být těžké mi tohle říct, vážím si toho. o Slyším, že teď prožíváš velké trápení. Přál bych ti, aby ti bylo lépe a věřím, že se nám to společně podaří. o Společně to zkusíme zvládnout. Najdeme cestu, jak to zvládnout. o Pojdme spolu vymyslet, co dál.
- navrhnout další kroky – žák by měl vědět, že v tom není sám, a co se bude dít dál o setkání u školního psychologa/ metodika prevence – můžete žákovi vysvětlit, že to jsou lidé, kteří ví, jak mu pomoci a co dělat, můžete nabídnout, že za ním půjdete společně. o kontaktování zákonných zástupců – je potřeba zde postupovat velmi citlivě tak, abychom nenarušili důvěru žáka, a zároveň netajili informace směrem k zákonným zástupcům, je vhodné se proto na každém kroku domlouvat s žákem a s pracovníkem ŠPP.
- poskytnout odpovídající kontakty a přesné informace (např. o ŠPP, co nyní společně uděláme, číslo na Linku bezpečí)

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- následná zvýšená péče a sledování žáka

### Při komunikaci se zákonnými zástupci:

- představit se a svoji pozici ve škole
- nabídnout pomocnou ruku v řešení situace – ideální je, aby škola rozhovor vedla v duchu partnerství s rodinou
- informovat o pozorovaném chování a fungování žáka
- vysvětlit, že informace o stavu žáku budou v případě potřeby sdíleny s dalšími pedagogy
- nabídnout pomoc, domluvit schůzku (za přítomnosti třídního učitele, školního psychologa/ metodika prevence, příp. i ředitele)
- školní psycholog/ metodik prevence nabízí poradenství pro zákonné zástupce
- udělat zápis z domluvy

### Střední až vysoké riziko – suicidální tendence

Ve chvíli, kdy má žák naplánovaný způsob, místo a datum sebevraždy, je ve vysokém riziku a v dané situaci je vhodné učinit následující kroky:

- jeden pedagog zůstává s žákem a nenechává ho o samotě (ideální je, když je pedagog stejného pohlaví jako žák, aby s ním případně mohl i na toaletu)
- vhodný je podpůrný empatický rozhovor
- vysvětlit, že budou kontaktováni jeho zákonní zástupci
- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která pomůže situaci řešit a která volá zákonným zástupcům a informuje je o situaci a domlouvá se na dalších krocích (včetně příjezdu do školy)
- předat zákonným zástupcům kontakty na odbornou pomoc v kraji

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

Dále komunikovat se zákonnými zástupci na dalším postupu...zda bude žák nadále zapojen do vyučování atd....

**Akutní riziko – pokus o sebevraždu**

Jde o situace, kdy si žák ve škole patrně ublížil (např. pořezal se, spolykal prášky), chystá se k tomu, chystá či vyhrožuje, že si ublíží.

První dospělý, který žáka najde, by měl:

- snažit se jednání zabránit, pokud lze, nebo poskytnout první pomoc
- zůstat s žákem a nenechat ho o samotě
- zavolat Rychlou záchrannou službu (155)
- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která mu pomůže situaci řešit
- zavolat zákonným zástupcům žáka a informovat je o situaci

Pedagog vytvoří zápis a situaci zapíše do Knihy úrazů.

**VŽDY: !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**

- **informovat ředitele školy a pracovníka ŠPP (Mgr. Jiří Daněk, Mgr. Ivana Javorská, PhDr. Irena Marečková)**
- **udělat zápis o situaci do Knihy úrazů**
- **postarat se následně o vlastní psychohygienu**
- **průběžně sledovat žáka a zajímat se o něj**



# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### Pomoc rodičům:

- ŠPP
- Rodičovská linka Linky bezpečí (606 021 021)
- OSPOD
- Linka pro rodinu a školu (116 000)

### Postvence:

Cílem postvence je poskytnout žákům podporu, pomoci jim pracovat s jejich emocemi, znovu nastolit zdravou atmosféru a minimalizovat riziko rozšíření sebevražedného jednání či jeho nápodoby.

Postvenci může zajišťovat školní poradenské pracoviště (školní psycholog), pedagogicko – psychologická poradna či externí organizace (např. Poradna Vigvam).

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16  
Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového  
chování

---

**POZŮSTALÁ TŘÍDA/ŠKOLA (ZEMŘEL NĚKDO ZE ŠKOLY)**

**1. Informace se do školy dostane jinak než přímo od rodiny**

- pedagog, který informaci zjistí ji předává školnímu metodikovi prevence/ psychologovi a třídnímu učiteli (ten je také pozůstalý), ti pak koordinují další postup
- pokud se toto dozví pedagog od třídy je třeba zastavit fabulace a dát zprávu o tom, že tyto informace nemáme, ale budeme se tomu věnovat a třídě sdělíme, co budeme moct. Třídě nabídnout prostor pro emoce a pracovat s nimi – sdílet, pojmenovat, normalizovat a hledat, co aktuálně potřebují.

**2. TU/ ŠMP/ zástupce školy komunikuje s rodičem**

Co rodiče v tuhle chvíli od školy potřebují

- Nabídka okamžité pomoci – odkaz na služby (Rodičovská linka, Linka Bezpečí, Krizová centra pro dospělé a děti, Poradna Vigvam, Nadační fond Vrba, Nadace EP Corporate Group – nadace pro přímou finanční podporu po pozůstalé, Základní informace pro pozůstalé MMR, Právní rádce pro pozůstalé D. Záhumenský + lokální organizace – Klára pomáhá, Zastávka, hospic apod.)
- Komunikace ven ze školy, vyjádření soustrasti (media)
- Osobní věci dítěte
- Domluvit, jaké informace je možné sdělit pedagogům a žákům školy. Informovat o tom, jak postupujeme, pokud nějaké informace přinesou žáci (pravdivé, zkreslené)
- Téma pohřbu – bude veřejný? Účast žáků a pedagogů školy? Informovat o hledání varianty rozloučení pro třídu
- Potřeba případně další komunikace – nabídka

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

### Schůzka ŠPP – ředitel, ŠMP, psycholog

- Domluvit hlavní osobu, která postup koordinuje
- Třídní učitel je taktéž pozůstalý – přizvat někoho s nadhledem externisty – ŠMP, psycholog, neziskové organizace, oblastní metodik prevence z PPP (není vhodné u dětí v MŠ, kde externista může spíše rušit)
- Domluvit postoj školy, jestli a jak bude škola dělat pietní místo (někde, kam může každý, ale není nutné kolem chodit, když nechci)

### Schůzka s ostatními pedagogy

- Sdělit, kdo je hlavní osoba, která koordinuje postup, s kým se domlouvat, ptát se, sdílet informace
- Sdělit faktické informace (v podobě, ve které mohou uniknout) + potřeby rodičů
- Informace o plánu – co se bude dít, kdo je jak zapojen, media, pietní místo
- Způsob komunikace s třídami + nabídka pomoci externisty
- Mimořádné třídní schůzky/ email rodičům od ředitele (ideálně ve stejnou chvíli, kdy učitelé sdělují třídám – aby rodiče věděli, byli připraveni, že děti mohou mít dotazy, čeho si všímat, nabídka podpory a pomoci ze strany školy/ jiné organizace
- Příprava na častější třídnické hodiny
- Potřeby + dotazy + nabídka podpory

### Komunikace se třídou – akutně – kdo? TU + ŠMP/ psycholog

- S třídou by měl komunikovat někdo, kdo je dobře zná a má s nimi vztah – ŠMP, školní psycholog, sociální pedagog
- Sdělit pravdivá, stručná, popisná fakta – tedy i říct, že něco nevíme
- Preventivní kroky v případě úmrtí sebevraždou
- Domluvit plán na den – týden (zejména ve třídě, kde dítě zemřelo)

# Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

## Strategie předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

---

- Normalizace všech emocí spojených
- Info – jak to teď řeší škola, co kdo dělá, co se bude dít
- Mapování potřeb žáků + směřovat k jejich aktuálnímu naplnění – mluvit, mlčet, být spolu, pracovat, kreslit.....

### **Komunikace s třídou – za týden**

- Rituál (pohřeb, vlastní třídní rituál....)
- Vracet se do normálního režimu s povolenými výkonovými limity
- Vzkaz pro pozůstalé rodiče?
- Pietní místo?
- Místo pro sebe – co mohou žáci dělat, pokud potřebují a kde mohou najít
- Realizovat mimořádné třídní schůzky

### **Komunikace s třídou – „výroční aktivity“**

- 3 měsíce, 1 rok, dle aktivit do jednoho roku (Vánoce, sportovní soutěže, kterých se dítě účastnilo atd.)
- Dát tomu prostor, myslet na to, věnovat se jim (napsat vzkaz, mluvit o tom.....)